आजचे पंचांग

रविवार दि. ३ मे २०२६
द्वितीय परार्ध, श्वेतवाराह कल्प, वैवस्वत मन्वंतर, युगाब्द ५१२८, शालिवाहन शक १९४८, विक्रम संवत २०८२, पराभवनाम संवत्सर, उत्तरायण, वसंत ऋतु, वैशाख मास, कृष्णपक्ष, द्वितीया रात्री ३-०२ पर्यंत, दिवस नक्षत्र – विशाखा सकाळी ७-१० पर्यंत नंतर अनुराधा
चंद्र रास - वृश्चिक, सूर्य रास - मेष, गुरु रास - मिथुन

दैनिक

राज्य लोकतंत्र

नवी दिशा... नवे विचार...

पुणेकरांना गुड न्यूज

पुणे: पुणे महापालिकेच्या आरोग्य सुविधांना बळकटी देण्यासाठी शहरातील ११ महापालिका दवाखान्यांचे अत्याधुनिक जनरल रुग्णालयांमध्ये रूपांतर करण्याची प्रक्रिया सुरू करण्यात आली आहे. स्थायी समितीचे अध्यक्ष श्रीनाथ भिमाले यांनी अर्थसंकल्पात केलेल्या घोषणेनुसार सहा प्रसूतिगृहे आणि पाच बाह्यरुग्ण विभाग असलेल्या रुग्णालयांची निवड करण्यात आली असून, यासाठी ९० कोटी रुपयांची तरतूद करण्यात आली आहे.

आरएनआय : MAHMAR/2021/85884 | रविवार, दि. ०३ मे, २०२६ | वर्ष - १ | अंक - २१७ | पाने - ४ | पुणे/पिंपरी-चिंचवड

सारांश वृत्त

मध्य प्रदेशात बिबट्या मृतावस्थेत

रायसेन : मध्य प्रदेशातील रायसेन जिल्ह्यातील देवरी वनपरिक्षेत्रात एका शेतात शनिवारी तारांच्या कुंपणात अडकलेला एक बिबट्या मृतावस्थेत आढळला. जिल्हा मुख्यालयापासून सुमारे 100 किमी अंतरावर असलेल्या डुंगरिया गावात हा मृतदेह सापडल्याने परिसरात भीतीचे वातावरण पसरले आहे. वन उपविभागीय अधिकारी सुधीर पटले यांनी सांगितले की, बिबट्या शेताच्या हद्दीत लावलेल्या तारांच्या कुंपणात अडकल्याने मरण पावला.

राजधानी दिल्लीत अतिक्रमणविरोधी मोहीम

नवी दिल्ली : दिल्ली महानगरपालिकेने (एमसीडी) इतर चार संस्थांसह शनिवारी उत्तर दिल्लीतील वजीरपूर औद्योगिक क्षेत्रात स्थानिक मासळी बाजाराजवळील मुख्य नाल्यावरील अतिक्रमणे हटविण्यासाठी मोहीम राबविली. दिल्ली उच्च न्यायालयाच्या निर्देशांचे पालन करून राबवलेल्या संयुक्त कारवाईत दिल्ली महासंचालनालय, दिल्ली राज्य औद्योगिक व पायाभूत सुविधा विकास महामंडळ (डीएसआयआयडीसी), दिल्ली शहरी निवारा सुधारणा मंडळ (डीयूएसआयबी), रेल्वे आणि सिंचन व पूर नियंत्रण (आयएफसी) विभाग यांचा सहभाग असल्याचे सांगण्यात आले.

नवे राजदूत शांघाय येथे दाखल

बीजिंग/शांघाय : चीनमधील भारताचे नवे राजदूत विक्रम दोराईस्वामी शनिवारी शांघायमध्ये दाखल झाले. शांघायमधील भारतीय कौन्सुल जनरल प्रतीक माथूर आणि इतर अधिकाऱ्यांनी विमानतळावर त्यांचे स्वागत केले. भारतीय परराष्ट्र सेवेतील १९९२ च्या बॅचचे अधिकारी दुरईस्वामी रविवारी बीजिंगला येणार आहेत.

निवडणूक आयोगाला दिलासा; ममता बॅनर्जी यांना धक्का

बंगाल मतमोजणीत हस्तक्षेपास सर्वोच्च नकार

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : पश्चिम बंगाल विधानसभा निवडणुकीच्या ४ मे रोजी झालेल्या मतमोजणीसाठी केंद्र सरकार आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रमांच्या कर्मचाऱ्यांची मतमोजणी पर्यवेक्षक व सहाय्यक म्हणून नियुक्ती करण्याच्या निवडणूक आयोगाच्या निर्णयाला समर्थन देणाऱ्या कलकत्ता उच्च न्यायालयाच्या निर्णयात हस्तक्षेप करण्यास सर्वोच्च न्यायालयाने शनिवारी नकार दिला.

३० एप्रिल रोजी उच्च न्यायालयाच्या आदेशाला आव्हान देणारी तृणमूल काँग्रेसने दाखल केलेली याचिका फेटाळताना न्यायमूर्ती पी. एस. नरसिंहा आणि न्यायमूर्ती जोयमाल्या बागची यांच्या खंडपीठाने पुढील आदेश देण्यास नकार दिला. निवडणूक आयोगाच्या वतीने ज्येष्ठ वकील डी. एस. नायडू यांनी व्यक्त केलेली शंका "पूर्णपणे चुकीची" असल्याचे सांगत परिपत्रकाचे पालन होत असल्याचे स्पष्ट केले.

तृणमूल काँग्रेसची बाजू मांडताना ज्येष्ठ वकील कपिल सिब्बल यांनी नमूद केले की, निवडणूक आयोगाच्या परिपत्रकानुसार मतमोजणीसाठी राज्य व केंद्र सरकारच्या कर्मचाऱ्यांची यादृच्छिक निवड होणे अपेक्षित आहे. मात्र प्रत्यक्षात केवळ केंद्र सरकारचे कर्मचारी तैनात केले जात असल्याचा आरोप त्यांनी केला.

यावर उत्तर देताना नायडू म्हणाले की, "रिटर्निंग ऑफिसरकडे व्यापक अधिकार असतात. मतमोजणी प्रक्रियेत राज्य व केंद्र सरकारचे कर्मचारी संतुलित पद्धतीने नियुक्त केले जातात. जर एक केंद्राचा असेल, तर दुसरा राज्याचा असतो. प्रत्येक उमेदवाराचे एजंटही उपस्थित असतात. त्यामुळे भीती निराधार आहे."

सिब्बल यांनी असा मुद्दा उपस्थित केला की, १३ एप्रिलचे परिपत्रक जिल्हा निवडणूक अधिकाऱ्यांना दिले असले तरी त्याची माहिती २९ एप्रिललाच मिळाली. "या प्रक्रियेत पारदर्शकता असावी," असे ते म्हणाले.

यावर न्यायमूर्ती बागची यांनी स्पष्ट केले की, मतमोजणीतील सर्व कर्मचारी हे निवडणूक आयोगाच्या नियंत्रणाखाली कार्य करतात. ते राज्य सरकारचे असोत किंवा केंद्र सरकारचे, यामुळे प्रक्रियेवर परिणाम होत नाही.

न्यायालयाने पुढे म्हटले की, "मतमोजणी प्रक्रियेत प्रत्येक उमेदवाराचे प्रतिनिधी उपस्थित असतात. प्रत्येक टेबलवर मतमोजणी पर्यवेक्षक, सहाय्यक आणि मायक्रो-ऑब्झर्व्हर असतो. त्यामुळे गैरप्रकाराची भीती व्यक्तिनिष्ठ आहे." तसेच, निवडणूक आयोगाकडे संविधानाच्या कलम ३२४ अंतर्गत निवडणुका पार पाडण्याचे पूर्ण अधिकार असल्याचेही न्यायालयाने स्पष्ट केले.

दरम्यान, उच्च न्यायालयानेही यापूर्वी स्पष्ट केले होते की मतमोजणी पर्यवेक्षक आणि सहाय्यकांची नियुक्ती करणे हा निवडणूक आयोगाचा विशेषाधिकार आहे. मतमोजणी प्रक्रियेत सीसीटीव्ही देखरेख, निरीक्षक आणि उमेदवारांचे एजंट उपस्थित असल्याने गैरप्रकाराची शक्यता कमी असल्याचे नमूद करण्यात आले होते. मात्र, मतमोजणीदरम्यान कोणताही गैरव्यवहार झाल्यास संबंधित पक्षाला निवडणूक याचिकेद्वारे न्यायालयात आव्हान देण्याचे स्वातंत्र्य राहील, असेही न्यायालयाने स्पष्ट केले.

बारावीचा निकाल जाहीर
राज्याची ८९.७९ टक्केवारी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ यांनी इयत्ता बारावीचा निकाल जाहीर केला असून राज्यभरातील विद्यार्थ्यांची प्रतीक्षा अखेर संपली आहे. यंदाही निकालात मुलींचे वर्चस्व कायम राहिले असून एकूण निकाल ८९.७९ टक्के लागला आहे. विभागनिहाय पाहता कोकण विभागाने ९४.१४ टक्के निकालासह प्रथम क्रमांक पटकावला, तर लातूर विभागाचा निकाल सर्वात कमी ८४.१४ टक्के लागला.

यंदा राज्यातील नऊ विभागीय मंडळांमधून एकूण १४,४४,७१३ नियमित विद्यार्थ्यांनी नोंदणी केली होती. त्यापैकी १४,३३,०५८ विद्यार्थी परीक्षेला बसले आणि १२,८६,८४३ विद्यार्थी उत्तीर्ण झाले. खाजगी विद्यार्थ्यांमध्ये ८०.२१ टक्के निकाल लागला, तर पुनर्परीक्षार्थी विद्यार्थ्यांचा निकाल ३६.४४ टक्के इतका राहिला. दिव्यांग विद्यार्थ्यांनीही उत्तम कामगिरी करत ९०.५८ टक्के निकाल नोंदवला.

शाखानिहाय निकालात वाणिज्य शाखेने ८७.०३ टक्क्यांसह आघाडी घेतली असून विज्ञान शाखेचा निकाल ८६.४४ टक्के आहे. व्यवसाय अभ्यासक्रमाचा निकाल ८२.७४ टक्के, आयटीआयचा ८३.७८ टक्के, तर कला शाखेचा निकाल ७८.०२ टक्के लागला आहे. मुलींची कामगिरी यंदाही ठळक राहिली आहे. मुलींची उत्तीर्णतेची टक्केवारी ९३.१५ टक्के असून मुलांची ८६.८० टक्के आहे. म्हणजेच मुलींचा निकाल मुलांपेक्षा ६.३५ टक्क्यांनी अधिक आहे. तसेच, एकूण १५३ विषयांपैकी २६ विषयांचा निकाल १०० टक्के लागल्याची नोंद आहे.

१.८९ कोटी महिला पात्र, लाखो महिलांना फटका

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई : मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहीण योजना अंतर्गत ई-केवायसी दुरुस्तीची अंतिम मुदत ३० एप्रिल रोजी संपल्यानंतर लाभार्थ्यांबाबत मोठे चित्र समोर आले आहे. उपलब्ध माहितीनुसार, आता सुमारे १ कोटी ८९ लाख महिला या योजनेचा लाभ घेण्यासाठी पात्र ठरल्या आहेत, तर मोठ्या संख्येने महिलांना अपात्र ठरण्याचा फटका बसला आहे.

ई-केवायसी दरम्यान अनेक महिलांनी चुकून ‘सरकारी कर्मचारी’ हा पर्याय निवडला होता. त्यामुळे त्या योजनेतून अपात्र ठरत होत्या. यासाठी सरकारकडून दुरुस्तीची संधी देण्यात आली होती आणि अंतिम मुदत ३० एप्रिलपर्यंत वाढवण्यात आली होती. या कालावधीत एप्रिल महिन्यातच सुमारे १४ लाख महिलांनी आपली माहिती दुरुस्त करून पुन्हा पात्रता मिळवली. मार्च अखेरपर्यंत सुमारे ६८ लाख महिलांनी ई-केवायसी दुरुस्ती केली नव्हती. त्यापैकी सुमारे ५४ लाख महिलांनी अंतिम मुदतीपर्यंतही दुरुस्ती न केल्याने त्या कायमस्वरूपी योजनेबाहेर गेल्याचे स्पष्ट झाले आहे. परिणामी, या महिलांना दरमहा मिळणारा आर्थिक लाभ आता मिळणार नाही. या योजनेसाठी नवीन नोंदणी प्रक्रिया आधीच बंद करण्यात आली आहे. त्यामुळे ज्यांनी ई-केवायसी पूर्ण केली नाही किंवा त्रुटी दुरुस्त केल्या नाहीत, त्यांना पुन्हा संधी मिळण्याची शक्यता कमी मानली जाते.

भाजप आघाडीवर, टीएमसीला धक्का?

बंगाल निकालांपूर्वी सट्टा बाजारात ‘यू-टर्न’

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

कोलकाता : पश्चिम बंगाल विधानसभा निवडणुकीच्या निकालांना अवघे काही दिवस शिल्लक असताना राज्यातील राजकीय वातावरण चांगलेच तापले आहे. ४ मे रोजी होणाऱ्या मतमोजणीपूर्वी विविध एक्झिट पोल, राजकीय दावे-प्रतिदावे आणि आता सट्टा बाजारातील बदलते अंदाज यामुळे उत्सुकता शिगेला पोहोचली आहे.

याच पार्श्वभूमीवर फलोदी येथील सट्टा बाजाराने दिलेल्या ताज्या अंदाजाने सर्वांचे लक्ष वेधले आहे. सुरुवातीला तृणमूल काँग्रेस आघाडीवर असल्याचे संकेत देणाऱ्या या बाजाराने आता

अचानक भूमिका बदलत भारतीय जनता पार्टी ला स्पष्ट आघाडी दिली आहे. नव्या अंदाजानुसार भाजपला १५० ते १५२ जागा मिळू शकतात, तर ममता बॅनर्जी यांच्या टीएमसीला १३७ ते १४० जागांदरम्यान मर्यादित राहावे लागू शकते, असे भाकीत व्यक्त केले जात आहे.

या बदलामुळे राजकीय वर्तुळात मोठी खळबळ उडाली आहे. कारण याच सट्टा बाजाराने काही दिवसांपूर्वी टीएमसीला आघाडीवर दाखवत भाजपला केवळ १०० च्या आसपास जागांवर रोखले होते. त्यामुळे अचानक झालेल्या या ‘यू-टर्न’मुळे चर्चांना अधिकच उधाण आले आहे. विशेष म्हणजे, ममता बॅनर्जी यांचा प्रभाव असलेल्या भवानीपूर मतदारसंघातही सट्टा बाजाराचा कल बदलल्याचे दिसते. त्यांच्या ‘भावा’त मोठी वाढ झाल्याने त्यांच्या स्थितीत कमकुवतपणा आल्याचे संकेत मानले जात आहेत. सट्टा बाजाराच्या भाषेत हा बदल निवडणूक निकालांपूर्वीचा महत्त्वाचा संकेत मानला जातो. तथापि, राजकीय विश्लेषकांच्या मते सट्टा बाजारातील अंदाज अंतिम निकालाचे अचूक प्रतिबिंब नसतात.

मतदानाचे टक्केवारी, स्थानिक समीकरणे आणि शेवटच्या टप्प्यातील मतदारांचा कल यावर निकाल अवलंबून असतो. त्यामुळे मतमोजणीपर्यंत हे आकडे बदलत राहणे ही सामान्य बाब मानली जाते.

दरम्यान, इतर राज्यांमध्येही सट्टा बाजाराने काही अंदाज व्यक्त केले आहेत. आसाम मध्ये भाजप आणि सहयोगी पक्ष ९८ ते १०० जागांपर्यंत पोहोचू शकतात, तर काँग्रेस २४ ते २६ जागांवर मर्यादित राहील, असा अंदाज आहे. तामिळनाडू मध्ये एनडीए आणि इंडिया आघाडीमध्ये चुरस दिसत असून, केरळ मध्ये यूडीएफ आघाडीवर असल्याचे चित्र रंगवले जात आहे. बंगालमध्ये निकालांपूर्वीच राजकीय तापमान उच्चांक गाठत असून सट्टा बाजाराच्या बदलत्या अंदाजामुळे उत्सुकता आणखी वाढली आहे. आता ४ मे रोजी होणाऱ्या मतमोजणीनंतरच खरी राजकीय स्थिती स्पष्ट होणार आहे.

युद्धविराम झाल्यानंतरही हवाई हल्ला

इस्रायलच्या लेबेनॉनवरील हल्ल्यात ७ जण ठार

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

बैरूत : इस्रायल आणि हिजबुल्लाहमध्ये युद्धविराम होऊनही इस्रायलने दक्षिण लेबेनॉनवर केलेल्या हवाई हल्ल्यात किमान सात जण ठार झाले आणि इतर जखमी झाले.

इस्रायलच्या सैन्याने शनिवारी दक्षिणेकडील नऊ गावांतील रहिवाशांना स्थलांतर करण्याचा नवीन इशारा जारी केला. इस्रायल आणि हिजबुल्ला गटाने १७ एप्रिलपासून युद्धबंदी असूनही हल्ले सुरूच ठेवले आहेत.

लेबनॉनच्या सरकारी नॅशनल न्यूज एजन्सीने दिलेल्या वृत्तानुसार, कफार दाजल गावात एका कारवर झालेल्या हवाई हल्ल्यात दोन जण ठार झाले, तर दुसर् याने लवायझेह गावातील एका घरावर हल्ला केला, ज्यात तीन ठार झाले.

शौकिन गावात झालेल्या हल्ल्यात आणखी दोन जण ठार झाले. इस्रायलच्या लष्कराच्या अरबी भाषेच्या प्रवक्त्या लेफ्टनंट कर्नल एला वावेया यांनी एक्स वर पोस्ट केले की, इस्त्रायली हवाई दलाने गेल्या २४ तासांत हिजबुल्लाहच्या पायाभूत सुविधा आणि सदस्यांना लक्ष्य करून सुमारे ५० हवाई हल्ले केले.

हिजबुल्लाहने सांगितले की, शनिवारी बायद या किनारपट्टीवरील गावात एका घरात जमलेल्या इस्रायली सैन्याने ड्रोनने हल्ला केला.

गेल्या काही आठवड्यांपासून, इस्त्रायली सैन्य लेबनीज-इस्रायल सीमेजवळील शहरे आणि खेड्यांमध्ये परिसर सपाट करीत आहे. इराण-समर्थित गटाने चौकी म्हणून वापरल्या जाणार् या इमारती नष्ट केल्याचे लष्कराचे म्हणणे आहे.

इस्त्रायली सैन्याने एक नवीन व्हिडिओ जारी केला ज्यामध्ये असे म्हटले आहे की दक्षिण लेबेनॉनमधील हिजबुल्लाहची ठिकाणे उडवली जात आहेत. शुक्रवारी प्रसिद्ध झालेल्या व्हिडिओमध्ये सैनिक इस्त्रायली ध्वज घेऊन लेबनीज बिंट जेबील शहरातील फुटबॉल स्टेडियमच्या विध्वंसाच्या दरम्यान चालत असल्याचे दिसत आहे. सैन्याने आपल्या वेबसाइटवर म्हटले आहे की हवाई दलाने "शहरातील स्टेडियम नष्ट केले."

इस्रायल आणि हिजबुल्लाहमधील नवीनतम युद्ध २ मार्च रोजी सुरू झाले, जेव्हा अमेरिका आणि इस्रायलने आपला मुख्य पाठीराखा इराणवर युद्ध सुरू केल्यानंतर दोन दिवसांनी हिजबुल्लाहने उत्तर इस्रायलवर रॉकेट डागले. त्यानंतर इस्रायलने शेकडो हवाई हल्ले केले.

उत्तराखंड, देहरादूनमध्ये गारपीट

देहराडून : शनिवारी उत्तराखंडमध्ये अनेक ठिकाणी हलका पाऊस पडला, तर डेहराडूनमध्ये पावसासह गारपीट झाली. दिवसभर डेहराडूनच्या हवामानात सूर्यप्रकाश आणि ढग यांच्या दरम्यान चढ-उतार होत होते. सायंकाळी जोरदार वारे आणि पावसाच्या जोरावर गारपीट झाली. देहरादून हवामान केंद्राने दिलेल्या माहितीनुसार, उखीमठमध्ये १८ मिमी, रुद्रप्रयागमध्ये १४.५ मिमी, पिथौरागडमध्ये १२.२ मिमी, कौसानीमध्ये १२ मिमी, श्रीनगर गढवालमध्ये ११ मिमी, जाखोलीमध्ये ९.५ मिमी आणि बेरीनागमध्ये ७.५ मिमी पावसाची नोंद झाली असल्याचे कळवले आहे.

भोर तालुक्यात संतापजनक घटना
४ वर्षीय चिमुरडीची अत्याचारानंतर हत्या

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : भोर तालुक्यातील नसरापूर परिसरात माणुसकीला काळिमा फासणारी धक्कादायक घटना उघडकीस आली आहे. अवघ्या चार वर्षांच्या चिमुरडीवर अत्याचार करून तिची निर्घृण हत्या करण्यात आल्याने संपूर्ण जिल्ह्यात संतापाची लाट उसळली आहे. पोलिसांनी ६५ वर्षीय आरोपीला अटक केली असून त्याचा गुन्हेगारी इतिहासही गंभीर असल्याचे समोर आले आहे.

मिळालेल्या माहितीनुसार, पीडित चिमुरडी सुट्ट्यांसाठी नसरापूर येथे आजीकडे आली होती. दुपारी घराबाहेर खेळत असताना आरोपीने तिला फूस लावून जनावरांच्या गोठ्यात नेले. तेथे तिच्यावर अत्याचार करून पुरावा नष्ट करण्याच्या उद्देशाने डोक्यात दगड मारून तिची हत्या करण्यात आली. त्यानंतर मृतदेह शेणाच्या ढिगाऱ्याखाली लपवून ठेवण्यात आला. चिमुरडी बराच वेळ दिसत नसल्याने कुटुंबीयांनी शोध सुरू केला. शोधादरम्यान ती गोठ्यात मृतावस्थेत आढळून आली. माहिती मिळताच पोलिसांनी तपास सुरू करत परिसरातील सीसीटीव्ही फुटेज तपासले. फुटेजमध्ये आरोपी चिमुरडीला गोठ्याकडे नेताना दिसून आल्याने त्याला ताब्यात घेण्यात आले.

आरोपीचा भयानक गुन्हेगारी इतिहास समोर आला आहे. यापूर्वी त्याने पुतणीवर अत्याचार केल्याप्रकरणी शिक्षा भोगली होती. तसेच एका वृद्धेशी संबंधित गंभीर गुन्ह्याची नोंदही त्याच्यावर आहे. या घटनेची गंभीर दखल घेत फडणवीस यांनी कठोर भूमिका घेतली आहे. हा खटला जलदगती न्यायालयात चालवून आरोपीला लवकरात लवकर कठोर शिक्षा व्हावी, यासाठी सरकार प्रयत्न करेल, असे त्यांनी स्पष्ट केले. न्याय मिळवून देण्यासाठी प्रशासन त्यांच्या पाठीशी ठामपणे उभे असल्याचे त्यांनी सांगितले.

एप्रिलमध्ये २.४३ लाख कोटींचा उच्चांक, महाराष्ट्र-कर्नाटक आघाडीवर

जीएसटी संकलनाची कोटीच्या कोटी उड्डाणे

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : जागतिक अर्थव्यवस्था अनिश्चिततेच्या छायेत असतानाही भारताने अंतर्गत आर्थिक कामगिरीत ठोस मजबुती दाखवली आहे. एप्रिल २०२६ महिन्यात वस्तू आणि सेवा कर (जीएसटी) संकलनाने आतापर्यंतचा सर्वकालीन उच्चांक गाठत २.४३ लाख कोटी रुपयांची नोंद केली आहे. हा आकडा मागील वर्षीच्या एप्रिल २०२५ मधील २.२३ लाख कोटी रुपयांच्या तुलनेत ८.७ टक्क्यांनी अधिक आहे. या संकलनात देशांतर्गत व्यवहारांचा मोठा वाटा असून सुमारे १.८५ लाख कोटी रुपये येथून जमा झाले

आहेत. आयातीतून मिळणाऱ्या जीएसटीमध्ये मात्र तब्बल २५.८ टक्क्यांची वाढ होत ती रक्कम ५७,५८० कोटी रुपयांवर पोहोचली आहे. कर रचनेनुसार केंद्रीय जीएसटी ५२,१४० कोटी, राज्यांचा हिस्सा ६१,३३१ कोटी, तर एकात्मिक जीएसटी ७१,६५१ कोटी इतका नोंदवला गेला. एप्रिल महिन्यात परताव्यांचाही वेग वाढलेला दिसतो. एकूण ३१,७९३ कोटी रुपयांचे परतावे देण्यात आले असून हे प्रमाण मागील वर्षाच्या तुलनेत १९.३ टक्क्यांनी अधिक आहे. सर्व परतावे वजा केल्यानंतर निव्वळ जीएसटी संकलन २.११ लाख कोटी रुपये इतके राहिले आहे. देशांतर्गत परताव्यांमध्ये ५४.६ टक्क्यांची वाढ दिसून आली असली तरी निर्यात परताव्यांत १४ टक्क्यांची घट नोंदली गेली आहे. राज्यनिहाय कामगिरीत महाराष्ट्र आणि कर्नाटक यांनी पुन्हा एकदा आघाडी घेतली आहे. महाराष्ट्राने ४० टक्क्यांची वाढ नोंदवली, तर कर्नाटकने ४२ टक्क्यांसह सर्वाधिक वाढ साधली. तेलंगणा ने ३६ टक्क्यांची वाढ कायम ठेवली, तर पुद्दुचेरी मध्ये १०८ टक्क्यांची विक्रमी झेप पाहायला मिळाली. याउलट लडाख येथे संकलनात ८ टक्क्यांची घट नोंदली गेली. संपूर्ण आर्थिक वर्ष २०२५-२६ चा विचार करता, एकूण जीएसटी संकलन २२.२७ लाख कोटी रुपयांपर्यंत पोहोचले आहे, जे मागील वर्षाच्या तुलनेत ८.३ टक्क्यांनी अधिक आहे. निव्वळ संकलन १९.३४ लाख कोटी रुपये असून त्यातही ७.१ टक्क्यांची वाढ झाली आहे.

महिला एपीआय २८ लाखांची लाच घेताना रंगेहात

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : पुणे शहर पोलीस दलात मोठी खळबळ उडवणारी घटना समोर आली आहे. पुणे पोलीस आयुक्तालय परिसरातच एका महिला सहाय्यक पोलीस निरीक्षकाला २८ लाख रुपयांची लाच स्वीकारताना लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाने रंगेहात पकडले आहे. वैशाली तोटेवार असे या अधिकाऱ्याचे नाव असून त्या आर्थिक गुन्हे शाखेत कार्यरत होत्या.

मिळालेल्या माहितीनुसार, वैशाली तोटेवार यांची नुकतीच मुंबई लोहमार्ग पोलीस विभागात बदली झाली होती आणि त्यांना पुणे पोलीस दलातून कार्यमुक्तही करण्यात आले होते. तरीही त्यांनी मोठ्या रकमेची लाच स्वीकारल्याने आश्चर्य व्यक्त केले जात आहे. आर्थिक गुन्हे शाखेतील एका प्रकरणाच्या तपासादरम्यान एकूण ३० लाख रुपयांची मागणी करण्यात आली होती. त्यापैकी २ लाख रुपये आधीच स्वीकारले गेले होते. उर्वरित २८ लाख रुपये स्वीकारताना एसीबीने सापळा रचून तोटेवार आणि एका खाजगी व्यक्तीला ताब्यात घेतले.

ही लाच नेमकी कोणत्या प्रकरणात आणि कोणासाठी घेतली जात होती, याचा तपास सध्या सुरू असून आर्थिक गुन्हे शाखेतील एखाद्या मोठ्या प्रकरणाशी याचा संबंध असण्याची शक्यता वर्तवली जात आहे. तसेच या प्रकरणात आणखी कोणाचा सहभाग आहे का, याचाही तपास केला जात आहे. आयुक्तालयासारख्या ठिकाणीच अशा प्रकारे लाच प्रकरण उघड झाल्याने खळबळ उडाली आहे.

संपादकीय

टोलचा 'अदृश्य' पाश!

भारतातील महामार्गावरील प्रवास म्हणजे केवळ अंतर कापणे नसून अडथळ्यांची शर्यत पार करणे असते. चोऱ्यासीचा अडथळाहीन टोल नाका हा या प्रवासातील तांत्रिक क्रांतीचा आभास आहे की वास्तव, याचे उत्तर भविष्यातील 'ट्रॅकिंग'मध्ये दडलेले आहे.

भारतीय रस्ते आणि त्यावरील टोल नाके यांचा संबंध हा एखाद्या जुन्या कौटुंबिक वादासारखा आहे; जो कधीच सुटत नाही, फक्त त्याचे स्वरूप बदलत जाते. एकेकाळी टोल नाक्यावर खिडकीतून पैसे देताना होणारी वादावादी आपण पाहिली, त्यानंतर 'फास्टॅग' नावाचे मलम लावून हा जखम भरून काढण्याचा प्रयत्न झाला. आता तर सरकारने गुजरातच्या चोऱ्यासी येथे देशातील पहिला 'बॅरियर-लेस' म्हणजेच अडथळाहीन टोल नाका सुरू करून एक नवा तांत्रिक अध्याय सुरू केला आहे. महामार्गावर गाडी न थांबवता, वेग कमी न करता टोल कापला जाणे, हे ऐकायला एखाद्या पाश्चिमात्य कल्पनेसारखे आणि सुखद वाटते. परंतु, या 'अडथळाहीन' प्रवासाच्या पोटात जे 'ग्लोबल नॅव्हिगेशन सॅटेलाईट सिस्टम' दडलेले आहे, त्याचे पदर तपासायला हवेत. कारण जेव्हा तंत्रज्ञान तुमच्या वेगाचे नियंत्रण करू लागते, तेव्हा ते केवळ सोय नसते, तर ती एक सूक्ष्म 'टेहळणी'ही असते. गुजरातच्या चोऱ्यासी येथील हा प्रयोग म्हणजे केवळ रस्ते बांधणीतील प्रगती नसून, ती भारतीय वाहनचालकाला एका नव्या डिजिटल शिस्तीत बांधण्याची प्रक्रिया आहे. सध्याच्या फास्टॅग व्यवस्थेत काही मर्यादा होत्या. टोल नाक्यावर रांगा लागणे, स्कॅनरने टॅग न वाचणे आणि त्यातून होणारी वाहतूक कोंडी हे नित्याचेच झाले होते. नव्या प्रणालीत वाहन जेव्हा महामार्गावर प्रवेश करेल, तेव्हा उपग्रहाच्या माध्यमातून त्याचे स्थान टिपले जाईल आणि त्याने कापलेल्या अंतराच्या प्रमाणात अचूक टोल त्याच्या खात्यातून कापला जाईल. 'पे ॲज यू गो' हे तत्त्व तत्त्वतः न्याय्य वाटते. परंतु, भारतीय मानसिकतेत 'अचूकता' आणि 'पारदर्शकता' हे शब्द सरकारी यंत्रणेच्या संदर्भात किती विश्वासार्ह आहेत, हाच मोठा प्रश्न आहे. ज्या देशात आजही अनेक महामार्गांवर खड्डे आणि टोल यांचा समप्रमाण संबंध आहे, तिथे अशा हाय-टेक प्रणालीची अंमलबजावणी करताना सर्वसामान्य वाहनचालकाची आर्थिक ओढाताण होणार नाही, याची खात्री कोणी द्यायची? तुमची गाडी कुठे आहे, तुम्ही किती वाजता कुठे प्रवास केला, याचा सर्व डेटा उपग्रहाच्या माध्यमातून सरकारी सर्व्हरमध्ये जमा होणार आहे. ज्या देशात 'डेटा प्रोटेक्शन'चे कायदे आजही बाल्यावस्थेत आहेत, तिथे प्रवाशांच्या खासगी आयुष्याची ही माहिती किती सुरक्षित राहील, हा मुद्दा महत्त्वाचा ठरतो. चोऱ्यासीचा हा प्रयोग यशस्वी झाला तर संपूर्ण देशात तो राबवण्याचा केंद्र सरकारचा मानस आहे. या नव्या प्रणालीमुळे इंधनाची बचत होईल आणि कार्बन उत्सर्जन कमी होईल, हा दावा सरकारी कागदावर उठून दिसतो. पण, ज्या महामार्गांवर स्थानिक नागरिकांना वारंवार प्रवास करावा लागतो, त्यांच्या सवलतींचे काय? चोऱ्यासी येथील पायलट प्रोजेक्टमध्ये या सर्व प्रश्नांची उत्तरे मिळणे अपेक्षित आहे. मात्र, आपला अनुभव असा आहे की, एकदा का एखादे तंत्रज्ञान 'प्रगती'च्या नावाखाली लादले गेले की, त्यातील त्रुटींकडे दुर्लक्ष करून केवळ महसूल वाढवण्यावर भर दिला जातो. रस्ते वाहतूक मंत्री नितीन गडकरी यांच्या कल्पनाशक्तीचे कौतुक व्हायलाच हवे. त्यांनी रस्ते बांधणीच्या कामात जेवढी गती आणली, तेवढीच गती वसुलीतही आणण्याचा त्यांचा प्रयत्न दिसतो. पण, ही 'गती' आणि 'प्रगती' यांच्यात एक पुसटशी रेषा असते. जेव्हा आपण 'बॅरियर-लेस' म्हणतो, तेव्हा ती केवळ भौतिक बॅरियर्सबद्दलची चर्चा नसते. ती पारदर्शकतेमधील अडथळ्यांबद्दलही असायला हवी. अनेकदा महामार्गावर टोल आकारला जातो, पण त्या बदल्यात मिळणाऱ्या सुविधा (उदा. रुग्णवाहिका, स्वच्छतागृहे, पथदिवे) या केवळ 'प्रस्तावित' अवस्थेतच असतात. जर तंत्रज्ञान टोल कापताना उपग्रहाचा वेग पकडणार असेल, तर खड्डे बुजवताना आणि सुरक्षा पुरवताना तोच वेग प्रशासन का दाखवत नाही? त्यामुळे तांत्रिक प्रगतीसोबतच प्रशासकीय प्रगल्भता आणणे ही मोठी आव्हानात्मक बाब आहे. हा प्रयोग भारतीय रस्ते प्रवासाचे स्वरूप बदलणारा ठरेल यात शंका नाही. जनतेला वेगाचा आनंद घेताना खिशाला लागणारी कात्री ही 'वाजवी' वाटावी, इतकीच अपेक्षा. अडथळाहीन प्रवासाचे स्वप्न दाखवताना, विश्वासाचे अडथळे दूर करणे अधिक गरजेचे आहे. अन्यथा, महामार्ग सुसाट होतील, पण जनतेचा खिसा मात्र या तांत्रिक चक्रव्यूहात कायमचा अडकून पडेल. ही 'क्रांती' खरोखरच प्रवासातील अडथळे दूर करते की केवळ वसुलीतील अडथळे, हे येणारा काळच ठरवेल. तूर्तास, गाडी वेगात चालवा, पण लक्षात ठेवा—कोणीतरी 'वरून' तुमच्या पाकिटावर नजर ठेवून आहे!

भारतीय रुपयाची निचांकी चिंताजनक घसरण!

» डॉलरच्या तुलनेत रुपयाने निचांकी पातळी गाठणे ही आपल्या जागतिक पत आणि देशांतर्गत धोरणांमधील फोलपणाचे निदर्शक आहे. 'अमृत' महोत्सवी काळात चलनाची ही घसरण म्हणूनच चिंताजनक ठरत आहे.

भारतीय अर्थव्यवस्थेच्या संदर्भात 'स्थैर्य' हा शब्द सध्या एखाद्या मृगजळासारखा भासू लागला आहे. मे २०२६ उजाडताना रुपयाने डॉलरच्या तुलनेत ऐतिहासिक निचांक गाठला, ही बातमी सत्ताधाऱ्यांच्या 'आत्मनिर्भर' गर्जनेच्या पार्श्वभूमीवर जितकी विसंगत आहे, तितकीच ती वास्तववादीही आहे. मुळात, चलनाची घसरण ही केवळ एका आकड्याचा खेळ नसून, तो देशाच्या आर्थिक प्रकृतीचा 'थर्मामीटर' असतो. आणि सध्या हा थर्मामीटर सांगतोय की, भारतीय अर्थव्यवस्थेला जागतिक अस्थिरतेचा ताप चढला आहे. २०१३ मधील त्या कुप्रसिद्ध 'फ्रॅजिल फाइव्ह' कालखंडाशी आजची तुलना करणे अपरिहार्य ठरले आहे. वस्तुतः आजचे मॅक्रो-इकॉनॉमिक्स (स्थूल अर्थशास्त्र) त्यावेळच्या तुलनेत अधिक सुदृढ असल्याचे दावे केले जात असले, तरी रुपयाचा रसातळ गाठण्याचा वेग काही वेगळेच संकेत देत आहे.

गंमत अशी की, २०१३ मध्ये जेव्हा भारत त्या 'नाजूक पाच' देशांच्या गटात होता, तेव्हा महागाई दुहेरी अंकात होती आणि चालू खात्यातील तूट नियंत्रणाबाहेर होती. आजची परिस्थिती वेगळी आहे, असे अर्थमंत्रालयाकडून वारंवार ठोकून सांगितले जाते. परकीय चलनाचा साठा मुबलक आहे, महागाई बऱ्यापैकी काबूत आहे आणि वित्तीय तूटही शिस्तीत असल्याचा दावा केला जातो. पण मग प्रश्न उरतोच, की जर सर्वकाही इतके आलबेल आहे, तर रुपया ढेपाळतो का? याचे साधे उत्तर 'शहाण्या माणसांनी' शोधले तर ते अमेरिकेच्या फेडरल रिझर्व्हच्या धोरणांत आणि जागतिक भू-राजकीय तणावात सापडते. अमेरिकेत व्याजाचे दर चढे राहिल्याने गुंतवणूकदार भारतातून पैसा काढून सुरक्षित अशा डॉलरकडे वळत आहेत.

रुपयाची घसरण ही केवळ बाह्य कारणांमुळे आहे, असे म्हणून हात झटकणे हे 'बौद्धिक दिवाळखोरी'चे लक्षण आहे. आपण निर्यातक्षम राष्ट्र म्हणून स्वतःला सिद्ध करण्यात अद्यापही कमी पडतो आहोत, हेच यातून स्पष्ट होते. २०१३ मध्ये आपण 'फ्रॅजिल' होतो कारण आपली अंतर्गत व्यवस्था कमकुवत होती. २०२६ मध्ये आपण 'फ्रॅजिल' नसूही, पण जागतिक अर्थव्यवस्थेच्या लाटा इतक्या उग्र आहेत की, आपल्या सुदृढतेच्या दाव्यांना त्यात अर्थ उरत नाही. रुपया ८५ किंवा ८६ च्या पार जाणे ही केवळ आकड्यांची घसरण नाही, तर ती सर्वसामान्यांच्या खिशाला लागणारी कात्री आहे. इंधन महागणार, कच्चा माल महागणार आणि पर्यायाने महागाईचा भडका उडणार, हे उघड गुपित आहे.

साधं गणित आहे- जेव्हा रुपया घसरतो, तेव्हा तुमचा आत्मविश्वासही जागतिक पटलावर डळमळीत होतो. आपण ५ ट्रिलियन डॉलर्सच्या अर्थव्यवस्थेचे स्वप्न पाहतो, पण हे स्वप्न रुपयाच्या घसरत्या किमतीमुळे लांबणीवर पडत चालले आहे. २०१३ आणि २०२६ मधील फरक हा आहे की, त्यावेळी आपण कमकुवत होतो आणि आपल्याला त्याची जाणीव होती. आज आपण स्वतःला 'विश्वगुरू' मानतो आहोत, पण बाजारपेठ आपल्याला आरसा दाखवत आहे. हा आरसा आपल्याला सांगतोय की, जोपर्यंत आपली अर्थव्यवस्था केवळ 'उपभोगा'वर आधारित राहील आणि 'उत्पादना'त मागे पडेल, तोपर्यंत रुपया असाच लोटांगण घालत राहील.

सरकारने आपल्या वित्तीय धोरणांमध्ये मूलभूत बदल करण्याची गरज आहे. केवळ पायाभूत सुविधांवर खर्च करून भागणार नाही, तर खाजगी गुंतवणुकीला प्रोत्साहन देणारे वातावरण निर्माण करावे लागेल. सध्याचे वातावरण हे विश्वासापेक्षा 'अविश्वासा'चे अधिक वाटते, जिथे गुंतवणूकदार जोखीम घेण्यास कचरत आहेत. 'अमृत काळा'त रुपयाचे हलाहल प्राशन करण्याची वेळ जनतेवर येऊ नये, असे वाटत असेल तर धोरणकर्त्यांनी वास्तवाचे भान ठेवायला हवे.

रुपयाची घसरण ही एका प्रक्रियेचा भाग आहे. आपण जर जागतिक अर्थव्यवस्थेशी जोडले गेलो आहोत, तर तिथले धक्के आपल्याला बसणारच. पण त्या धक्क्यांपासून वाचण्यासाठी आपली ढाल मजबूत हवी. ही ढाल म्हणजे सशक्त निर्यात आणि स्थिर धोरणे. रुपयाचा हा विक्रम अभिनंदनाचा नक्कीच नाही. तो एका आत्मचिंतनाचा विषय आहे.

२०१३ ची तुलना करताना आपण आज अधिक सुरक्षित आहोत असे म्हणत असू, तर ती सुरक्षितता रुपयाच्या किमतीत का परावर्तित होत नाही, या प्रश्नाचे उत्तर शोधणे म्हणजेच खऱ्या अर्थाने अर्थशास्त्राचे शहाणपण ठरेल. अन्यथा, घसरणाऱ्या रुपयाबरोबरच आपली विकासाची स्वप्नेही रसातळाला जायला वेळ लागणार नाही. आता गरज आहे ती 'इव्हेंट' मॅनेजमेंटची नसून 'इकोनॉमिक' मॅनेजमेंटची. हे जितक्या लवकर उमजेल तितके चांगले!

पीसीएमसी पोलिस आयुक्तालयाचा सन्मान

प्रतिष्ठेच्या पुरस्कारासाठी ८ जणांची निवड

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी : पिंपरी-चिंचवड पोलिस आयुक्तालयातील अधिकारी आणि कर्मचाऱ्यांच्या उल्लेखनीय कामगिरीची दखल घेत राज्य पोलिस दलाकडून दिल्या जाणाऱ्या प्रतिष्ठेच्या डीजी इन्सिग्निया पुरस्कारासाठी आठ जणांची निवड जाहीर झाली आहे. या सन्मानामुळे आयुक्तालयाच्या शिरपेचात आणखी एक मानाचा तुरा रोवला गेला आहे.

दरवर्षी उत्कृष्ट सेवा, कर्तव्यनिष्ठा, धाडसी कारवाया आणि गुन्हे तपासातील प्राविण्य यासाठी हा सन्मान दिला जातो. यंदा वरिष्ठ अधिकाऱ्यांपासून ते पोलिस शिपायांपर्यंत विविध स्तरांवरील कर्मचाऱ्यांनी आपल्या कामगिरीच्या जोरावर हा मान पटकावला आहे. या पुरस्कारासाठी अपर पोलिस आयुक्त बसवराज तेली, सहायक पोलिस आयुक्त विशाल हिरे, सहायक पोलिस निरीक्षक प्रवीण स्वामी, सहायक उपनिरीक्षक राजेंद्र कोणकेरी आणि दीपक महाजन, पोलिस हवालदार आशिष बोटके व संतोष शिंदे, तसेच पोलिस शिपाई यामिनी ठाकरे यांची निवड झाली आहे. या सर्वांनी कायदा व सुव्यवस्था राखणे, गुन्हेगारीवर नियंत्रण ठेवणे आणि तपास प्रक्रियेत उच्च दर्जा कायम राखणे यामध्ये मोलाचे योगदान दिले आहे. पोलिस आयुक्त विनयकुमार चौबे आणि सहआयुक्त शशिकांत महावरकर यांनी या सर्वांचे अभिनंदन केले असून, दलात उत्साहाचे वातावरण निर्माण झाले आहे. अपर पोलिस आयुक्त बसवराज तेली यांनी गेल्या १५ वर्षांत अनेक संवेदनशील आणि क्लिष्ट गुन्ह्यांचा तपास यशस्वीरीत्या पूर्ण केला आहे. आंदोलने आणि चर्चेत असलेली प्रकरणे शांतपणे हाताळत त्यांनी कायदा व सुव्यवस्था टिकवून ठेवण्यात महत्त्वाची भूमिका बजावली. सहायक पोलिस आयुक्त विशाल हिरे यांनी चंद्रपूरच्या नक्षलग्रस्त भागात उल्लेखनीय कामगिरी केली. त्यानंतर सोलापूर ग्रामीणमध्ये कोविड काळात प्रभावी नियोजन केले. सध्या पिंपरी-चिंचवडमध्ये गुन्हे शाखा आणि सामाजिक उपक्रमांद्वारे त्यांनी गंभीर गुन्ह्यांच्या तपासात महत्त्वाची भूमिका बजावली आहे. सायबर पोलिस ठाण्याचे सहायक पोलिस निरीक्षक प्रवीण स्वामी यांनी २०२४ पासून २६८ संशयितांना अटक करत सायबर गुन्ह्यांवर प्रभावी कारवाई केली आहे. तब्बल ३३ कोटी ८८ लाख ९९ हजार ६४ रुपये तक्रारदारांना परत मिळवून देण्यात त्यांना यश आले आहे. पोलिस हवालदार आशिष बोटके यांनी खून, चैन चोरी आणि वाहन चोरीसारख्या गंभीर गुन्ह्यांचा तपास करत मोठी कामगिरी बजावली आहे.

आरटीई प्रवेशासाठी ४० हजारांची लाच

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी : आरटीई अंतर्गत मुलीचा प्रवेश निश्चित करून देण्यासाठी ४० हजार रुपयांची लाच मागणाऱ्या एका खासगी व्यक्तीला लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाने रंगेहात पकडले. आकुर्डी येथील आकुर्डी येथील फकीर भाई पानसरे उर्दू प्राथमिक शाळेत गुरुवारी ही कारवाई करण्यात आली. याप्रकरणी निगडी पोलिस ठाण्यात गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे.

ज्ञानेश्वर उर्फ माउली गंगाराम जगताप (वय ३७, रा. चिंचवडेनगर, चिंचवड) असे अटक करण्यात आलेल्या संशयिताचे नाव आहे. या प्रकरणी ३० वर्षीय व्यक्तीने लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाकडे तक्रार केली होती.

तक्रारदाराने १६ मार्च २०२६ रोजी आपल्या मुलीच्या आरटीई प्रवेशासाठी ऑनलाईन अर्ज केला होता. २७ एप्रिल रोजी अर्जाच्या पडताळणीसाठी ते आकुर्डी येथील केंद्रावर गेले असता त्यांचा अर्ज नाकारण्यात आल्याचे सांगण्यात आले. याच वेळी संशयित जगताप याने संपर्क साधत अर्जाची पडताळणी करून प्रवेश निश्चित करून देण्यासाठी ४० हजार रुपयांची मागणी केली.

यानंतर तक्रारदाराने २९ एप्रिल रोजी पुणे लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाकडे तक्रार दाखल केली. तक्रारीची खातरजमा केल्यानंतर ३० एप्रिल रोजी दुपारी सापळा रचण्यात आला. शाळेच्या पहिल्या मजल्यावर तक्रारदाराकडून ४० हजार रुपये स्वीकारताना जगताप याला पथकाने रंगेहात पकडले.

सांगवीत १६ तास वीज गायब

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

सांगवी : स्मार्ट सिटीचा भाग असलेल्या सांगवी परिसरात वीजपुरवठा सुरू असताना शितोळेनगर भागात तब्बल १६ तास वीज गायब झाल्याने नागरिकांना अंधारात रात्र काढावी लागली. महावितरणच्या ढिसाळ कारभारामुळे गेल्या आठ दिवसांपासून परिसरात विजेचा लपंडाव सुरू असल्याची तक्रार नागरिकांनी केली आहे.

भूमिगत केबल नादुरुस्त झाल्याने बुधवारी सकाळी साडेनऊ वाजता गेलेली वीज थेट पहाटे दोन वाजेपर्यंत परतलीच नाही. भर उन्हाळ्यात उकाड्याने हैराण झालेल्या नागरिकांना अक्षरशः असहाय्य स्थितीत राहावे लागले. देखभाल आणि दुरुस्तीच्या नावाखाली बिलातून अतिरिक्त आकारणी केली जाते, मात्र प्रत्यक्षात सुविधा देण्यात अपयश येत असल्याचा आरोप स्थानिकांनी केला.

प्रत्येक बिलामध्ये किंवा मीटर रीडिंगदरम्यान मेंटेनन्सच्या नावाखाली ग्राहकांकडून आगाऊ वसूल केले जातात. मग गेल्या अनेक वर्षांत जुन्या केबल का बदलल्या गेल्या नाहीत? हा जमा होणारा निधी नेमका कुठे जातो, असा सवाल संतप्त नागरिक करत आहेत.

वीज नसल्याचा थेट फटका पाणीपुरवठ्यावरही बसला. पाण्याचा दिवस असतानाही मोटर सुरू करता आली नाही. छतावरील टाक्यांमध्ये पाणी चढवता न आल्याने पिण्याच्या पाण्यापासून ते दैनंदिन वापरासाठीही नागरिकांना प्रचंड त्रास सहन करावा लागला. परिस्थिती गंभीर असताना संबंधित अधिकारी मात्र संपर्काबाहेर होते.

पीएमआरडीएच्या २९ रस्ते प्रकल्पांना गती

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

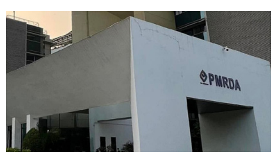

पिंपरी : पुणे महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाने आपल्या कार्यक्षेत्रातील दळणवळण व्यवस्था अधिक सक्षम करण्यासाठी महत्त्वाची पावले उचलली आहेत. प्राधिकरणाचे आयुक्त डॉ. अभिजित चौधरी यांनी २९ महत्त्वाच्या रस्ते प्रकल्पांचा आढावा घेत कामांना गती देण्याचे निर्देश दिले असून, गुणवत्तेसाठी 'थर्ड पार्टी' ऑडिट सक्तीचे करण्यात आले आहे.

पीएमआरडीएचे कार्यक्षेत्र तब्बल ५,२१५ चौरस किलोमीटरपर्यंत पसरलेले आहे. मावळ, मुळशी, हवेली, भोर, दौंड, शिरूर, खेड, पुरंदर आणि वेल्हे या नऊ तालुक्यांतील ६७४ गावे या क्षेत्रात येतात. या ग्रामीण भागांना सक्षम रस्ते जाळ्याद्वारे जोडल्यास औद्योगिक, व्यावसायिक आणि सामाजिक विकासाला मोठी चालना मिळणार असल्याचे प्रशासनाचे मत आहे.

अभियांत्रिकी विभागासोबत झालेल्या बैठकीत प्रलंबित आणि सुरू असलेल्या प्रकल्पांचा सविस्तर आढावा घेण्यात आला. पावसाळ्यापूर्वी जास्तीत जास्त कामे पूर्ण करण्यावर भर देण्यात आला आहे. रस्ते बांधकामातील विलंब टाळण्यासाठी तांत्रिक प्रक्रियांमध्ये शिस्त आणण्याच्या सूचनाही देण्यात आल्या.

रस्त्यांच्या कामांमध्ये कोणतीही तडजोड न करण्याचे स्पष्ट आदेश देण्यात आले आहेत. यासाठी स्वतंत्र सल्लागार संस्थेमार्फत 'थर्ड पार्टी' ऑडिट करण्यात येणार आहे. ही संस्था प्रत्यक्ष स्थळावर जाऊन कामाचा दर्जा, वापरलेले साहित्य आणि तांत्रिक बाबींची तपासणी करणार आहे. त्यामुळे निधीचा योग्य वापर होऊन प्रकल्प अधिक टिकाऊ ठरतील, असा विश्वास व्यक्त करण्यात येत आहे.

प्रकल्पांची अंमलबजावणी अधिक अचूक आणि नियोजनबद्ध व्हावी यासाठी अभियंत्यांना विशेष प्रशिक्षण देण्यात आले. सार्वजनिक बांधकाम विभागातील अनुभवी कार्यकारी अभियंता नंदकुमार कोरके यांनी मोजमाप पुस्तिका (एमबी) शास्त्रीय पद्धतीने कशी भरावी, याबाबत मार्गदर्शन केले. अचूक नोंदी ठेवल्यास प्रकल्पांना विलंब होणार नाही, यावर भर देण्यात आला.

पीएमआरडीए क्षेत्रातील ग्रामीण भाग मुख्य प्रवाहात आणण्यासाठी रस्ते जोडणी अत्यंत महत्त्वाची आहे. सुधारित रस्ते नेटवर्कमुळे वाहतूक सुलभ होईल, तसेच बाजारपेठ, शिक्षण आणि आरोग्य सुविधा अधिक सहज उपलब्ध होतील. 'थर्ड पार्टी' ऑडिटमुळे प्रकल्पांमध्ये पारदर्शकता वाढेल आणि कंत्राटदार तसेच संबंधित अधिकाऱ्यांची जबाबदारी निश्चित होईल. यामुळे कामाचा दर्जा टिकून राहण्याबरोबरच गैरप्रकारांना आळा बसण्यास मदत होईल. पीएमआरडीएने गती, गुणवत्ता आणि पारदर्शकता या तत्त्वांवर आधारित रस्ते विकासाचा आराखडा राबवत ग्रामीण भागाच्या सर्वांगीण विकासाचा पाया अधिक मजबूत करण्याचे संकेत दिले आहेत.

मानानियांच्या पाहुण्यांचा रुबाब प्रशासनासाठी ठरतोय डोकेदुखी

महापालिकेतील वाढत्या 'चहापान' खर्चावर प्रश्नचिन्ह

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी : आर्थिकदृष्ट्या सक्षम आणि समृद्ध अशी ओळख असलेल्या पिंपरी चिंचवड महापालिकेत नगरसेवक होण्याचे अनेकांचे स्वप्न असते. मात्र, सभागृहात प्रवेशानंतर काही नगरसेवक आणि त्यांच्या जवळच्या व्यक्तींचा वाढलेला 'रुबाब' आता प्रशासनासाठी डोकेदुखी ठरत असल्याचे चित्र समोर आले आहे.

नगरसेवकांसोबतच त्यांचे नातेवाईक, मित्रमंडळी आणि कार्यकर्ते महापालिकेच्या दैनंदिन कामकाजात हस्तक्षेप करत असल्याच्या तक्रारी वाढल्या आहेत. महापालिका भवनासह क्षेत्रीय कार्यालयांमध्ये त्यांच्या वावरात वाढ झाली असून, कर्मचाऱ्यांना वारंवार चहापान आणि अल्पोपहारासाठी आदेश दिले जात असल्याचे दिसते. काही ठिकाणी कर्मचाऱ्यांवर अरेरावीही केल्याच्या घटना समोर आल्या आहेत. चहा, कॉफीसोबत बिस्किटे, मस्कापाव, भजी, शंकरपाळ्या यांसारख्या खाद्यपदार्थांची मागणी केली जात असल्याने प्रशासनावर अनावश्यक आर्थिक भार वाढत आहे. परिणामी, अधिकारी आणि कर्मचारी यांचा वेळ या आदरातिथ्यात खर्ची पडत असून, सामान्य नागरिकांना कामासाठी अधिक प्रतीक्षा करावी लागत आहे.

महापालिका भवनातील तिसऱ्या मजल्यावर महापौर, उपमहापौर, स्थायी समिती अध्यक्ष, सत्तारूढ पक्षनेते आणि विविध विषय समित्यांच्या सभापतींची दालने आहेत. या सर्व दालनांतील चहापानाचा खर्च स्थायी समितीकडून केला जातो.

दर आठवड्याला अंदाजे ५० हजार ते ७५ हजार रुपयांचा खर्च केवळ चहापानावर होत असल्याची माहिती समोर आली आहे. राज्य शासनाच्या नगरविकास विभागाच्या निर्णयानुसार 'ब' वर्गातील महापालिकांमध्ये नगरसेवकांना दरमहा १५ हजार रुपये मानधन दिले जाते. एका सभेसाठी १०० रुपये भत्ता असून, जास्तीत जास्त ४ बैठकींसाठी ४०० रुपये अतिरिक्त मिळतात. पिंपरी-चिंचवड महापालिकेत १२८ नगरसेवक असल्याने दरमहा सुमारे २० लाख रुपयांचा खर्च मानधनावर होत आहे.

नवख्या नगरसेवकांच्या समर्थकांचा मोठ्या प्रमाणात महापालिकेत वावर वाढल्याने अधिकाऱ्यांवर ताण वाढला आहे. एकाच कामासाठी वारंवार हस्तक्षेप होत असल्याने निर्णय प्रक्रियेत अडथळे निर्माण होत आहेत. नगरसेवकांचे मानधन सध्या धनादेशाद्वारे दिले जात असून, आरटीजीएस प्रणाली पूर्णपणे लागू झालेली नाही. आवश्यक कागदपत्रे न मिळाल्यामुळे प्रक्रिया रखडली आहे, अशी माहिती नगर सचिव मुकेश कोळप यांनी दिली.

पुण्यातील बेकायदा १३० बांगलादेशींवर कारवाई

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : शहरात बेकायदेशीरपणे वास्तव्य करणाऱ्या बांगलादेशी नागरिकांविरोधात पोलिसांनी गेल्या पंधरा महिन्यांत मोठी कारवाई करत १३० जणांना ताब्यात घेतले असून, त्यांना त्यांच्या देशात परत पाठवण्यात आले आहे.

पोलिसांच्या तपासात बांगलादेशी नागरिकांमध्ये महिलांची संख्या मोठी असल्याचे समोर आले आहे. दलालांकडून त्यांना वेश्याव्यवसायात ढकलले जात असल्याचेही उघड झाले आहे. बुधवार पेठ हा अशा महिलांच्या वास्तव्याचा प्रमुख केंद्रबिंदू बनल्याचे निदर्शनास आले आहे.

पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, मागील पाच वर्षांत शहरात बेकायदेशीर वास्तव्य करणाऱ्या बांगलादेशी नागरिकांविरोधात एकूण ३२ गुन्हे दाखल करण्यात आले आहेत. त्यापैकी १३ गुन्हे बुधवार पेठ परिसराशी संबंधित आहेत. या कारवाईत ७९ जणांना अटक करण्यात आली आहे. २०२० ते २०२१ या कालावधीत दोन गुन्हे दाखल होऊन दोघांना अटक करण्यात आली होती. २०२३ मध्ये कारवाईचा वेग वाढवत ११ गुन्हे दाखल करण्यात आले आणि ५१ जणांना अटक झाली. २०२४ मध्ये सहा गुन्ह्यांत नऊ जणांना अटक करण्यात आली, पण त्यांनाही परत पाठवण्याची प्रक्रिया झाली नव्हती.

दैनिक राज्य लोकतंत्र हे पत्र मुद्रक, प्रकाशक मालक सीमा भिमराव मस्के यांनी जगमित्र प्रिंटर्स ॲण्ड सेल्स कॉर्पोरेशन सुमतीनगर, जालना रोड, बीड येथे छापून कार्यालय दैनिक राज्य लोकतंत्र, राजीव गांधी चौक, कॅनाल रोड, बीड, ता.जि. बीड, ४३११२२ (महाराष्ट्र) येथे प्रकाशित केले. **संपादक** - सीमा मस्के (मोकाशे) । **कार्यकारी संपादक** - सुभाष विलासराव चौरे या अंकात प्रकाशित झालेल्या मजकुरातील मतांशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही. न्यायालयीन वाद बीड न्यायकक्षेत. EMAIL- RAJYALOKTANTRA@GMAIL.COM NO.L SB/BEED RNP-206/2024-26

सारांश वृत्त

वाहनाच्या धडकेत पती ठार, पत्नी जखमी

भिगवण : पुणे–सोलापूर राष्ट्रीय महामार्गावर डाळज क्रमांक ३ (ता. इंदापूर) हद्दीत झालेल्या भीषण अपघातात दुचाकीस्वार २८ वर्षीय तरुणाचा मृत्यू झाला असून त्याची पत्नी गंभीर जखमी झाली आहे. गोविंद बळीराम कांबळे (वय २८, रा. कव्हे, ता. माढा, जि. सोलापूर) असे मृत तरुणाचे नाव आहे. तर पल्लवी गोविंद कांबळे या अपघातात गंभीर जखमी झाल्या आहेत. याप्रकरणी सुरज अनिल कांबळे (वय २४) यांनी भिगवण पोलीस ठाण्यात फिर्याद दिली आहे. पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, कांबळे दांपत्य उरुळी कांचन (ता. हवेली) येथे नातेवाईकांच्या कार्यक्रमासाठी गेले होते. २९ एप्रिल रोजी सायंकाळी पाचच्या सुमारास ते दुचाकीवरून माढा तालुक्यातील आपल्या मूळ गावी परतण्यासाठी निघाले होते. सायंकाळी सव्वा सातच्या सुमारास डाळज क्रमांक ३ गावाजवळ त्यांच्या दुचाकीला पाठीमागून येणाऱ्या अज्ञात भरधाव वाहनाने धडक दिली.

भरधाव कारचा इंदापूरमध्ये थरार

इंदापूर : पुणे–सोलापूर राष्ट्रीय महामार्गावर इंदापूर शहरात भरधाव कारमुळे भीषण अपघात झाला. अनियंत्रित झालेल्या एका ब्रिझा कारने रस्त्याच्या कडेला झाडाखाली उभ्या असलेल्या तीन वाहनांना जोरदार धडक दिली. या अपघातात एका रिक्षासह दोन कारचे मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाले आहे. मिळालेल्या माहितीनुसार, संबंधित कार अतिवेगाने धावत होती. शहरातून जात असताना चालकाचे वाहनावरील नियंत्रण सुटल्याने कार थेट रस्त्याच्या कडेला उभ्या वाहनांवर जाऊन आदळली. धडकेचा जोर इतका होता की, तिन्ही वाहनांचा अक्षरशः चक्काचूर झाला. अपघातानंतर चालकाने कार न थांबवता घटनास्थळावरून पलायन केले. कारवाईच्या भीतीने तो पळून गेल्याचा प्राथमिक अंदाज व्यक्त केला जात आहे. सुदैवाने, अपघाताच्या वेळी धडक बसलेल्या वाहनांमध्ये कोणीही उपस्थित नव्हते. त्यामुळे मोठी जीवितहानी टळली.

आमदार बाबाजी काळे यांची माहिती

शेतकऱ्यांना 1 कोटी 14 लाखांची भरपाई

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

राजगुरुनगर : खेड तालुक्यातील पावसामुळे नुकसान झालेल्या पिकांसाठी शेतकऱ्यांना एकूण १ कोटी १४ लाख ४६ हजार रुपयांची नुकसान भरपाई थेट त्यांच्या बँक खात्यात जमा होणार असल्याची माहिती आमदार बाबाजी काळे यांनी दिली.

यामध्ये सोयाबीन पिकासाठी १ कोटी १३ लाख २८ हजार रुपये, तर भुईमूग पिकासाठी १ लाख १८ हजार ७४९ रुपये इतकी भरपाई देण्यात येणार आहे. खेड तालुक्यातील २३१० शेतकऱ्यांनी पीकविमा उतरवला होता. उत्पादनात घट झाल्याचे निदर्शनास आल्यानंतर सातत्याने पाठपुरावा केल्यामुळे आता २ हजारांहून अधिक शेतकऱ्यांना दिलासा मिळाला आहे.

मे २०२५ ते डिसेंबर २०२५ या कालावधीत अवेळी आणि सातत्याने पडलेल्या पावसामुळे पिकांचे मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाले होते. कृषी विभागाने 'कापणी प्रयोग' आणि प्रत्यक्ष पाहणी करून उत्पादनात घट झाल्याचा अहवाल शासनाकडे पाठवला होता. विशेषतः सोयाबीन आणि भुईमूग पिकांचे नुकसान अधिक झाल्याचे स्पष्ट झाले होते. आमदार बाबाजी काळे यांनी सातत्याने पाठपुरावा केला. त्यानंतर पीकविमा योजनेअंतर्गत नुकसान भरपाईची रक्कम शेतकऱ्यांच्या खात्यात जमा होण्यास सुरुवात झाली आहे. आमदार काळे म्हणाले की, हवामानातील बदल आणि अवकाळी पावसामुळे शेतकऱ्यांचे मोठे नुकसान होत आहे. अशा परिस्थितीत पीकविमा योजनेचा लाभ मिळणे अत्यंत आवश्यक असून शेतकऱ्यांना थेट आर्थिक दिलासा मिळाल्याचे समाधान आहे. खेड तालुका कृषी अधिकारी वैभव विश्वे यांनी यंदा 'अल निनो'च्या पार्श्वभूमीवर भात आणि सोयाबीन पिकांच्या उत्पादनात घट होण्याची शक्यता व्यक्त केली आहे. त्यामुळे शेतकऱ्यांनी जास्तीत जास्त प्रमाणात पीकविमा उतरवण्याचे आवाहन करण्यात आले आहे.

आंबेगाव तालुक्याचा बारावीचा निकाल ९४.११ टक्के

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मंचर : आंबेगाव तालुक्यातील २१ कनिष्ठ महाविद्यालयांचा इयत्ता बारावीचा एकूण निकाल ९४.११ टक्के लागला आहे. एकूण २ हजार १९२ विद्यार्थ्यांपैकी २ हजार १५७ विद्यार्थी परीक्षेला बसले होते. त्यापैकी २ हजार ३० विद्यार्थी उत्तीर्ण झाले आहेत. विशेष प्रावीण्य श्रेणीत ८४, प्रथम श्रेणीत ३५७ तर द्वितीय श्रेणीत १ हजार २११ विद्यार्थी उत्तीर्ण झाल्याची माहिती गटशिक्षण अधिकारी रुपाली धोका यांनी दिली.

तालुक्यातील तीन कनिष्ठ महाविद्यालयांचा निकाल शंभर टक्के लागला आहे. यामध्ये डेक्कन मराठा ज्युनिअर कॉलेज (लांडेवाडी), शासकीय आश्रम शाळा (गोहे बुद्रुक) आणि संगमेश्वर बाबुराव गेनू ढोबळे विद्यालय (पारगाव-शिंगवे) यांचा समावेश आहे.

इतर महाविद्यालयांमध्ये विद्या विकास मंदिर (अवसरी बुद्रुक) ९८.८७ टक्के, अण्णासाहेब आवटे कनिष्ठ महाविद्यालय (मंचर) ९५.२ टक्के, महात्मा गांधी ज्युनिअर कॉलेज (मंचर) ९९.४८ टक्के, जनता विद्या मंदिर (घोडेगाव) ९४.४७ टक्के, श्री भैरवनाथ विद्याधाम (लोणी) ७४.४१ टक्के, नरसिंह ज्युनिअर कॉलेज (रांजणी) ६५.३८ टक्के, श्री टी. एस. बोहाडे ज्युनिअर कॉलेज (शिनोली) ८०.७५ टक्के असा निकाल लागला आहे. तसेच श्रीमान निवृत्तिशेठ दाजी पवळे महाविद्यालय (पेठ) ९४.३२ टक्के, कमलजादेवी विद्यालय (कळंब) ८७.५३ टक्के, शिवशंकर विद्यालय (तळेघर) ९१.६५ टक्के, दत्तात्रय वळसे पाटील उच्च माध्यमिक विद्यालय (पारगाव) ९१.११ टक्के, जनता विद्या मंदिर किमान कौशल्य (घोडेगाव) ९२.८५ टक्के, भैरवनाथ माध्यमिक किमान कौशल्य (अवसरी खुर्द) ८५.२९ टक्के, पंडित जवाहरलाल नेहरू विद्यालय (निरगुडसर) ६६.६५ टक्के असा निकाल नोंदवला गेला आहे.

धामणी सरपंचपदी प्रतिक्षा जाधव

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लोणी-धामणी : आंबेगाव तालुक्यातील धामणी ग्रामपंचायतीच्या पोटनिवडणुकीत प्रतिक्षा राजेंद्र जाधव यांनी थेट जनतेतून सरपंचपदाची निवड जिंकत बाजी मारली. माजी सरपंच रेश्मा अजित बोराडे यांनी राजीनामा दिल्यानंतर ही निवडणूक पार पडली होती. या निवडणुकीत अर्चना दीपक जाधव, जयश्री राजेंद्र जाधव आणि प्रतिक्षा राजेंद्र जाधव यांच्यात तिरंगी लढत झाली. अंतिम निकालात प्रतिक्षा जाधव यांनी १५५ मतांनी विजय मिळवत सरपंचपद पटकावले.

मतमोजणीतील आकडेवारीनुसार, प्रतिक्षा राजेंद्र जाधव (कपाट) यांना १००५ मते मिळाली, अर्चना दीपक जाधव (कपबशी) यांना ८५० मते मिळाली, तर जयश्री राजेंद्र जाधव (रिक्षा) यांना २७५ मते मिळाली. या निकालामुळे आंबेगाव तालुका राष्ट्रवादी काँग्रेसचे कार्याध्यक्ष रवींद्र करंजखेले यांना मोठा राजकीय धक्का बसल्याची चर्चा रंगली आहे. त्यांच्या गटाकडून उमेदवारी देण्यात आलेल्या अर्चना जाधव यांचा पराभव झाल्याने स्थानिक राजकारणात नवे समीकरण निर्माण होण्याची चिन्हे आहेत. निवडणुकीदरम्यान दोन्ही गटांकडून जोरदार प्रचार करण्यात आला होता. मात्र मतदारांनी अपेक्षेपेक्षा वेगळा कौल देत प्रतिक्षा जाधव यांच्या बाजूने निर्णय दिला. या निकालानंतर करंजखेले गटाच्या समर्थकांमध्ये नाराजीचे वातावरण दिसून आले. विजयानंतर राष्ट्रवादी काँग्रेसच्या कार्यकर्त्यांनी भंडारा उधळत आणि पेढे वाटत जल्लोष साजरा केला. नवनिर्वाचित सरपंच प्रतिक्षा जाधव यांचा सत्कार मंचर येथे माजी मंत्री आमदार दिलीप वळसे पाटील यांच्या संपर्क कार्यालयात करण्यात आला. अनुसया उन्नती केंद्राच्या अध्यक्षा किरणताई वळसे पाटील आणि जिल्हा परिषद उपाध्यक्ष विवेक वळसे यांच्या हस्ते हा सत्कार पार पडला. यावेळी तालुक्यातील पदाधिकारी आणि ग्रामस्थ मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. धामणीतील या निकालामुळे स्थानिक पातळीवरील राजकारणाला नवी दिशा मिळणार असल्याची चर्चा सुरू झाली आहे.

खेड तालुक्यातील अतिक्रमणे नियमित होणार

तहसीलदार प्रशांत बेडसे यांची माहिती

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

राजगुरुनगर : शासन निर्णयानुसार खेड तालुक्यातील शासकीय जमिनीवरील दीर्घकालीन निवासी अतिक्रमणे लवकरच नियमित केली जाणार असल्याची माहिती खेडचे तहसीलदार प्रशांत बेडसे यांनी दिली. १ जानेवारी २०११ पर्यंत अस्तित्वात असलेल्या निवासी अतिक्रमणांचा या प्रक्रियेत समावेश करण्यात येणार आहे.

केवळ निवासी उद्देशासाठी झालेली आणि १ जानेवारी २०११ रोजी किंवा त्यापूर्वीची अतिक्रमणेच नियमित करण्यास पात्र ठरणार आहेत. महसूल विभागाच्या माहितीनुसार, खेड तालुक्यात सुमारे ५४ हेक्टर शासकीय जमिनीवर अतिक्रमणे आढळून आली आहेत. या योजनेनुसार ग्रामीण भागात जास्तीत जास्त १५०० चौरस फूट क्षेत्र नियमित करता येणार आहे. त्यापैकी ५०० चौरस फूट जागा विनामूल्य देण्यात येणार असून उर्वरित जागेसाठी निवासी वापर असल्यास बाजारमूल्याच्या १० टक्के आणि व्यावसायिक वापर असल्यास २५ टक्के शुल्क आकारले जाणार आहे. मात्र, एका कुटुंबातील केवळ एका व्यक्तीलाच या योजनेचा लाभ मिळणार आहे. नियमित करण्यात आलेली जमीन भोगवटादार वर्ग २ म्हणून नोंदवली जाईल आणि पुढील पाच वर्षे तिची विक्री करता येणार नाही. तसेच पती-पत्नीच्या संयुक्त नावाने मालकी नोंदवली जाणार आहे.

अतिक्रमण नियमित करताना नदी, नाले, रेल्वे, महामार्ग, वन विभाग आदी संबंधित विभागांचे ना हरकत प्रमाणपत्र आवश्यक राहणार आहे. अर्जांची छाननी तहसीलदार कार्यालयामार्फत केली जाईल, तर भूमिअभिलेख विभागाकडून मोजणी करून जागेच्या सीमारेषा निश्चित केल्या जातील. या योजनेसाठी अर्ज करण्याची अंतिम मुदत ३१ डिसेंबर २०२६ ठेवण्यात आली आहे. अर्ज अपात्र ठरल्यास संबंधितांवर जमीन महसूल कायद्यानुसार कारवाई केली जाणार असल्याचा इशाराही तहसीलदार प्रशांत बेडसे यांनी दिला आहे.

श्री संभाजीराजे महाविद्यालयाचे यश

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

रांजणगाव गणपती : शिरूर तालुक्यातील जातेगाव बुद्रुक येथील श्री संभाजीराजे विज्ञान व वाणिज्य कनिष्ठ महाविद्यालयाने बारावीच्या परीक्षेत यंदाही उल्लेखनीय यश मिळवत १०० टक्के निकालाची परंपरा कायम राखली आहे.

फेब्रुवारी-मार्चमध्ये झालेल्या बारावी परीक्षेस एकूण ४४६ विद्यार्थी बसले होते. त्यापैकी ४४२ विद्यार्थी उत्तीर्ण झाले असून विज्ञान व वाणिज्य शाखांचा निकाल शंभर टक्के लागला आहे. ग्रामीण भागात सातत्याने उत्कृष्ट निकाल देणारे हे महाविद्यालय म्हणून ओळख निर्माण झाली आहे. या यशामागे शिक्षकांचे नियोजनबद्ध अध्यापन, ई-क्लासरूमचा वापर, नीट, जेईई आणि सीईटीसारख्या प्रवेश परीक्षांचे मार्गदर्शन, नियमित चाचण्या व निकाल विश्लेषण, विषयतज्ज्ञांचे मार्गदर्शन तसेच पालकांचा विश्वास हे घटक महत्त्वाचे ठरल्याचे प्राचार्य रामदास थिटे यांनी सांगितले.

शाखानिहाय गुणवंत विद्यार्थ्यांमध्ये विज्ञान शाखेत समृद्धी नवनाथ डफळ आणि रुकसाना रफीक खान यांनी ७९.८३ टक्के गुणांसह प्रथम क्रमांक पटकावला. ऋतुजा राहुल कवळेकर (७९.५० टक्के) द्वितीय, तर अनन्या सतीश देवरे (७६.३३ टक्के) तृतीय ठरली. वाणिज्य शाखेत अजय शंकर सरडे (८६ टक्के) प्रथम, स्वरांजली संतोष इंदलकर (८०.५० टक्के) द्वितीय आणि आकांक्षा भानुदास कोळपे (७७.८३ टक्के) तृतीय आली. कला शाखेत ओम अतुल धुमाळ (८२.५० टक्के) प्रथम, ज्ञानल नेताजी रांधवन (६६ टक्के) द्वितीय, तर करण ज्ञानेश्वर पारधी, हर्षदा प्रकाश रणपिसे आणि मोहिनी माधव उबाळे (प्रत्येकी ५७ टक्के) तृतीय क्रमांकावर राहिले. विद्यार्थ्यांच्या या यशाबद्दल संस्थेचे अध्यक्ष कांतीलाल उमाप, उपाध्यक्ष सुगंध उमाप आणि सचिव प्रकाश पवार यांनी विद्यार्थ्यांसह शिक्षकांचे अभिनंदन केले.

दरम्यान, शिरूर तालुक्यात यंदा बारावी परीक्षेत ५८२१ विद्यार्थ्यांपैकी ५३८४ विद्यार्थी उत्तीर्ण झाले असून तालुक्याचा एकूण निकाल ९२.४९ टक्के लागला आहे. तसेच २६४ विद्यार्थ्यांनी विशेष प्राविण्य श्रेणी मिळवली आहे.

जुन्नर तालुक्यात १२ गावांत टँकर सुरू

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

जुन्नर : यंदाच्या तीव्र उन्हाळ्यामुळे जुन्नर तालुक्यात पिण्याच्या पाण्याची टंचाई गंभीर बनू लागली आहे. या पार्श्वभूमीवर प्रशासनाने तातडीने पावले उचलत १२ गावांमध्ये पिण्याच्या पाण्याचे टँकर सुरू केले असून, आणखी ८ गावांसाठी टँकर मंजूर करण्यात आले आहेत, अशी माहिती पंचायत समितीच्या सभापती कमल शेळकंदे यांनी दिली.

तापमानात झालेल्या मोठ्या वाढीमुळे विशेषतः तालुक्याच्या पश्चिम भागातील वाड्या-वस्त्यांमध्ये तसेच उत्तर विभागातील कोपरे-मांडवे परिसरात पाणीटंचाई तीव्र झाली आहे. या परिस्थितीत नागरिकांना दिलासा देण्यासाठी टँकरद्वारे पाणीपुरवठा सुरू करण्याचा निर्णय घेण्यात आला. पंचायत समितीचा पाणीपुरवठा विभाग सध्या गावागावांत सतत संपर्क ठेवून परिस्थितीचा आढावा घेत आहे. गोद्रे, कोपरे, मांडवे, अजनाळे, सुकाळवेढे, निमगिरी, हडसर, पेठेचीवाडी, कोटमवाडी, गुळुंचवाडी, शिंदेवाडी आणि नळावणे या १२ गावांमध्ये लोकसंख्येनुसार टँकर सुरू करण्यात आले आहेत. गरजेनुसार टँकरच्या फेऱ्यांमध्ये वाढ करण्याचेही नियोजन करण्यात आले आहे.

तळेरान, आंबे, तांबे, हातवीज, शितेवाडी, देवळे, बांगरवाडी, खैरे आणि खटकाळे या गावांना टँकर सुरू करण्यासाठी प्रशासकीय मंजुरी मिळाली असून, तेथेही लवकरच पाणीपुरवठा सुरू केला जाणार आहे. तसेच चावंड-वडगाव आनंद या गावासाठीही प्रस्ताव प्राप्त झाला असून, त्यालाही लवकर मंजुरी देण्याची प्रक्रिया सुरू असल्याचे शेळकंदे यांनी सांगितले.

यंदाही जुन्नरच्या पश्चिम पट्ट्यात पाणीटंचाईची समस्या निर्माण झाली असली, तरी प्रशासनाने वेळेत उपाययोजना सुरू केल्याने परिस्थिती नियंत्रणात ठेवण्याचा प्रयत्न सुरू आहे.

दिलीप मोहिते पाटील यांचा रस्त्यांच्या दुरुस्तीसाठी पाठपुरावा; ५ कोटींचा प्रस्ताव

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

राजगुरुनगर : खेड तालुक्यातील खराब झालेल्या रस्त्यांच्या दुरुस्ती आणि विकासासाठी माजी आमदार दिलीप मोहिते पाटील यांनी सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या अधिकाऱ्यांची भेट घेत पाठपुरावा सुरू केला आहे. गुरुवारी त्यांनी पीडब्ल्यूडीचे अधीक्षक अभियंता भरतकुमार बाविस्कर यांची भेट घेत विविध कामांसाठी निधी प्रस्ताव तयार करण्याचे निर्देश दिले.

या बैठकीला माजी सभापती शरद बुट्टे पाटील, सुरेश शिंदे, कार्यकारी अभियंता ठाणगे आणि उपअभियंता अजिंक्य शिंदे उपस्थित होते. बैठकीत तालुक्यातील अनेक रस्त्यांच्या दुरवस्थेवर सविस्तर चर्चा करण्यात आली. पाईट ते वांद्रे रस्ता भीमाशंकर विकास आराखड्यात समाविष्ट असल्याचे सोशल मीडियावर फिरत असलेले पत्र बनावट असल्याचे अधिकाऱ्यांनी स्पष्ट केले. या पत्रावर सही, दिनांक किंवा जावक क्रमांक नसल्याने अधिकाऱ्यांनी आश्चर्य व्यक्त केले. मोहिते पाटील यांनी या रस्त्याची प्रत्यक्ष स्थिती दाखवणारा व्हिडिओ सादर करत केवळ मुरूम टाकून काम भागणार नाही, तर दर्जेदार डांबरीकरणाची गरज असल्याचे सांगितले. त्यानंतर उपमुख्यमंत्री सुनेत्रा पवार यांच्या कार्यालयाशी संपर्क साधण्यात आला. विशेष दुरुस्ती योजनेअंतर्गत ५ कोटी रुपयांचा प्रस्ताव तयार करण्याचा निर्णय घेण्यात आला. तसेच वाडा रस्त्याच्या अपूर्ण दुरुस्तीबाबतही नाराजी व्यक्त करण्यात आली. या संदर्भात राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरणाच्या अधिकाऱ्यांशी तातडीने संपर्क साधून आवश्यक दुरुस्तीचे निर्देश देण्याची मागणी करण्यात आली. चाकण -तळेगाव-दाभाडे मार्गावरील महाळुंगे इंगळे पुलाचे रुंदीकरण आणि उंची वाढवण्यासाठी प्रस्ताव पाठवण्याचे आश्वासन अधीक्षक अभियंत्यांनी दिले.

खेड तालुक्यातील रस्त्यांची दुरवस्था लक्षात घेता तातडीने दर्जेदार कामे हाती घेण्याची गरज असल्याचे मोहिते पाटील यांनी अधोरेखित केले. नागरिकांच्या सोयीसाठी सर्व कामे लवकर पूर्ण करण्याची मागणी त्यांनी यावेळी केली.

नरसिंह जन्मोत्सवात दरवर्षी रंगतो संस्कृतीचा उत्सव

रांजणीत ८० वर्षांची गौरवशाली नाट्यपरंपरा कायम

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पारगाव : आंबेगाव तालुक्यातील रांजणी गावात स्वातंत्र्यपूर्व काळापासून सुरू असलेली नाट्यपरंपरा आजही तेवढ्याच उत्साहात आणि दिमाखात जपली जात आहे. ग्रामदैवत नरसिंह महाराजांच्या जन्मोत्सवानिमित्त तब्बल ८० वर्षांपासून अखंडपणे नाटके सादर करण्याची परंपरा येथे टिकून आहे. आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या युगातही या नाट्यप्रयोगांना मिळणारी प्रेक्षकांची मोठी उपस्थिती गावाच्या सांस्कृतिक जिवंतपणाची साक्ष देणारी ठरते.

रांजणीतील नाट्यपरंपरेची मुहूर्तमेढ १९४२ साली बी. देवराम यांनी 'श्री नरकेसरी नाट्य मंडळ' स्थापन करून रोवली. त्यानंतर १९४७ मध्ये 'समाज विकास नाट्य मंडळ'ची स्थापना झाली. दिवंगत कृष्णा श्रीहरी वाघ, अनंता महादू कानसकर, दत्ता शाहीर आणि येधु गंगाराम वाघ यांनी या चळवळीला बळ दिले. "करीन ती पूर्व" हे पहिले नाटक येथे सादर झाले आणि त्यानंतर ऐतिहासिक, पौराणिक, धार्मिक तसेच सामाजिक आशयाची नाटके दरवर्षी रंगू लागली. या परंपरेचे वैशिष्ट्य म्हणजे सर्व कलाकार हे गावातीलच असतात. वाडी-वस्त्यांतील ग्रामस्थांसह परिसरातील अनेक गावांमधून प्रेक्षक मोठ्या संख्येने उपस्थित राहतात. नरसिंह मंदिरासमोरील मैदान नाटकांच्या वेळी खचाखच भरून जाते.

यंदाही जन्मोत्सवानिमित्त विविध नाट्यप्रयोग सादर होत आहेत. शुक्रवार (दि.१) रोजी 'समाज विकास नाट्य मंडळा'तर्फे "स्वराज्याचे सरनोबत" हे ऐतिहासिक नाटक सादर करण्यात आले. छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या कालखंडातील पराक्रम उभा करणाऱ्या या नाटकाला ग्रामस्थांसह पुणे-मुंबईतील रसिकांचीही मोठी उपस्थिती लाभली.

रांजणीतील कलाकारांची निष्ठा विशेष उल्लेखनीय आहे. अनेक जण पुणे, मुंबई येथे नोकरी-व्यवसाय करत असतानाही नाटकासाठी खास सुट्टी काढून सहभागी होतात. काही कलाकार न्यायालयीन क्षेत्रात उच्च पदांवर कार्यरत असूनही कलेशी असलेले नाते जपतात. लहान मुलांपासून ज्येष्ठ नागरिकांपर्यंत सर्वजण विविध भूमिका साकारत असल्याने ही परंपरा पिढ्यान्पिढ्या टिकून आहे.

आजवर 'बेरडाची अवलाद', 'जय महाराष्ट्र', 'इथे तुटली नाती', 'रक्त सांडले देशासाठी', 'एकुलता एक', 'कलंक', 'भूकंप', 'देवा तुझा न्याय कसा', 'डोक्यात गेली हवा', 'आदर्श आबांचा, स्वाभिमान गावाचा', 'आम्ही लग्नाळू' अशी विविध आशयांची नाटके सादर झाली आहेत. समाजप्रबोधनाचा संदेश देणारी ही नाटके दरवर्षी प्रेक्षकांसाठी पर्वणी ठरतात.

लेखन क्षेत्रातही स्थानिक कलाकार पुढे येत आहेत. अविनाश रत्नाकर वाघ यांनी आतापर्यंत नऊ नाटके लिहिली असून त्यापैकी पाच नाटकांना मराठी रंगभूमी निरीक्षण मंडळाचे प्रमाणपत्र मिळाले आहे. तसेच बाळकृष्ण भोर यांनी 'मातीचे पाय'सारखी नाटके लिहून स्वतःची वेगळी ओळख निर्माण केली आहे. शनिवार (दि.२) रोजी 'श्री नरकेसरी नाट्य मंडळा'तर्फे "ऐसे कैसे झाले भोंदू" हे अंधश्रद्धेविरुद्ध भाष्य करणारे संगीतमय नाटक सादर होणार असून त्याचीही रसिकांना उत्सुकता लागली आहे. रांजणीची ही नाट्यपरंपरा केवळ मनोरंजनापुरती मर्यादित न राहता समाजप्रबोधन, संस्कृतीचे जतन आणि एकोप्याचा संदेश देणारी ठरत आहे. बदलत्या काळातही ग्रामस्थांनी जपलेली ही परंपरा सांस्कृतिक अभिमान अधिक दृढ करणारी ठरते.

सारांश वृत्त

राजस्थानमध्ये पावसाची शक्यता

जयपूर: राजस्थानमध्ये शनिवारी जैसलमेर आणि फलोदी येथे सर्वाधिक ४४.४ अंश सेल्सिअस तापमानाची नोंद झाली, हवामान खात्याने सांगितले की, राज्यातील काही भागात वादळ आणि पावसाची शक्यता आहे. हवामान केंद्राने सांगितले की, पुढील आठवड्यात राज्याच्या काही भागात ताशी ४० ते ५० किमी वेगाने वादळी वारे वाहण्याची शक्यता आहे.

तुमकुरुमध्ये ४४ मोरांचा मृत्यू

बेंगळूर : तुमकुरू जिल्ह्यात एच ५ एन १ विषाणूमुळे ४४ मोरांचा मृत्यू झाल्यानंतर कर्नाटकचे मंत्री ईश्वर खांद्रे यांनी शनिवारी अधिकाऱ्यांना प्राणीसंग्रहालय आणि पक्षी अभयारण्यांसह वनक्षेत्रात त्याचा प्रसार रोखण्यासाठी कठोर खबरदारीच्या उपाययोजना राबविण्याचे निर्देश दिले. भोपाळमधील आयसीएआर-नॅशनल इन्स्टिट्यूट ऑफ हाय सिक्युरिटी अॅनिमल डिसीजेसच्या प्रयोगशाळेच्या अहवालात नुकतेच एच ५ एन १ एव्हियन इन्फ्लूएंझा हे मृत्यूचे कारण असल्याचे स्पष्ट झाल्यानंतर हे निर्देश देण्यात आले आहेत. वनमंत्र्यांनी दिलेल्या माहितीनुसार, १६ ते २१ एप्रिल दरम्यान उर्दिगेरे होबळीच्या बोम्मनहळ्ळी आणि कोलीहळ्ळी गावात आणि तुमकुरु जिल्ह्याच्या गुलूर होबळीतल्या बैरासंद्रा आणि हुलेनहळ्ळी गावांमध्ये मोरांचा मृत्यू झाला.

दक्षिण कन्नडमध्ये बनावट नोटा जप्त

मंगलुरू (कर्नाटक) : दक्षिण कन्नड जिल्ह्यात दोन जणांना अटक करण्यात आली असून त्यांच्याकडून २.३८ लाख रुपयांच्या बनावट नोटा जप्त करण्यात आल्या आहेत. मोहम्मद समीर (वय २८) आणि मोहम्मद इरफान (वय २६) अशी अटक करण्यात आलेल्या आरोपींची नावे आहेत. पोलिसांनी सांगितले की, दक्षिण कन्नड जिल्ह्यातील बंटवाल तालुक्यात या भागात बनावट नोटा चलनाच्या विशिष्ट माहितीच्या आधारे लक्षित कारवाईनंतर अटक करण्यात आली.

नव्या प्रस्तावावर ट्रम्प यांच्या नाराजीने संघर्षाची शक्यता

अमेरिका-इराण दरम्यान नव्याने तणाव

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : अमेरिका आणि इराण यांच्यातील तणाव पुन्हा भडकण्याची शक्यता निर्माण झाली आहे. इराणने नव्या वाटाघाटीचा प्रस्ताव सादर केल्यानंतर अमेरिकेचे अध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांनी त्याबाबत नाराजी व्यक्त केली असून, दोन्ही देशांमध्ये पुन्हा संघर्षाची शक्यता वर्तवली जात आहे.

इराणने गुरुवारी पाकिस्तानच्या मध्यस्थीद्वारे नवीन मसुदा प्रस्ताव पाठवला होता. मात्र, ट्रम्प यांनी पत्रकारांशी बोलताना "या क्षणी ते देत असलेला प्रस्ताव समाधानकारक नाही," असे स्पष्ट केले. त्यांनी इराणमधील अंतर्गत मतभेदांमुळेच चर्चेत अडथळे निर्माण होत असल्याचा आरोपही केला.

दरम्यान, इराणच्या लष्करी नेतृत्वानेही संघर्षाची शक्यता नाकारलेली नाही. इराणच्या सेंट्रल कमांडमधील वरिष्ठ अधिकारी मोहम्मद जाफर असदी यांनी "अमेरिका कोणत्याही कराराला बांधील राहील, याचा विश्वास नाही," असे म्हणत नव्या संघर्षाचा इशारा दिला आहे.

फेब्रुवारीच्या उत्तरार्धात सुरू झालेल्या संघर्षानंतर ८ एप्रिलपासून युद्धविरामासारखी स्थिती आहे. पाकिस्तानमध्ये झालेल्या चर्चेची फेरीही निष्फळ ठरली. त्यामुळे शांतताप्रक्रिया सध्या ठप्प झाली आहे. इराणच्या न्यायव्यवस्थेचे प्रमुख घोलामहुसैन मोहसेनी एजेई यांनी स्पष्ट केले की, इराण चर्चेस तयार आहे; मात्र "लादलेल्या अटी" स्वीकारल्या जाणार नाहीत.

या तणावाचा परिणाम जागतिक अर्थव्यवस्थेवरही दिसून येत आहे. होर्मुझ सामुद्रधुनीवरील नियंत्रणामुळे तेल, वायू आणि खतांच्या पुरवठ्यावर परिणाम झाला आहे.

युद्धाच्या पार्श्वभूमीवर तेलाच्या किमतींमध्ये मोठे चढ-उतार होत आहेत. अमेरिकेने इराणच्या बंदरांवर नाकेबंदी करत दबाव वाढवला आहे. तसेच इराणच्या चलन व्यवहारांवर निर्बंध लादले आहेत. यामुळे इराणची अर्थव्यवस्था अधिकच अडचणीत सापडली असून महागाई ५० टक्क्यांपुढे गेल्याचे समोर आले आहे.

युद्धबंदी असली तरी लेबनॉनमध्ये संघर्ष सुरूच आहे. इराण समर्थित हिजबुल्लाह आणि इस्रायल यांच्यातील चकमकींमध्ये जीवितहानी होत आहे. दरम्यान, अमेरिकेने कतार आणि इस्रायलला अब्जावधी डॉलर्सची शस्त्रविक्री मंजूर केली आहे, ज्यामुळे तणाव अधिक वाढण्याची शक्यता आहे. अमेरिकेतही या मुद्द्यावर राजकीय संघर्ष वाढत आहे. ट्रम्प प्रशासनावर काँग्रेसची मंजुरी न घेता कारवाई केल्याचा आरोप होत आहे. दुसरीकडे, आगामी निवडणुकांच्या पार्श्वभूमीवर ट्रम्प यांच्यावर देशांतर्गत दबाव वाढताना दिसत आहे.

चर्चा रखडल्याने आणि परस्परांवरील अविश्वास वाढल्याने २अमेरिका-इराण संबंध पुन्हा तणावाच्या टप्प्यावर पोहोचले आहेत. पुढील काही दिवसांत परिस्थिती अधिक चिघळण्याची शक्यता नाकारता येत नाही.

कांकेरमध्ये आयईडी स्फोट; चार जवान शहीद

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

कांकेर : छत्तीसगडच्या कांकेर जिल्ह्यात शनिवारी सकाळी झालेल्या भीषण आयईडी स्फोटात जिल्हा राखीव दल (डीआरजी) निरीक्षकासह चार सुरक्षा कर्मचारी शहीद झाले. राज्याला ३१ मार्च रोजी 'माओवादमुक्त' घोषित केल्यानंतर नक्षलवादाशी संबंधित हा पहिलाच मोठा स्फोट असून, यंदाच्या वर्षातील नक्षलविरोधी कारवाईत जवानांचा हा पहिला मृत्यू ठरला आहे.

ही घटना नारायणपूर जिल्ह्याच्या सीमेजवळ छोटेबेठिया पोलिस ठाण्याच्या हद्दीतील आडनार गावाजवळील जंगलात सकाळी साडेअकराच्या सुमारास घडली. गुप्त माहितीच्या आधारे डीआरजीचे जवान, बस्तर फायटर्स आणि जिल्हा पोलिस दलाचे सदस्य अशा संयुक्त पथकाने माओवाद्यांच्या साठ्याचा शोध घेण्यासाठी मोहीम सुरू केली होती.

कारवाईदरम्यान पथकाने माओवाद्यांचा एक साठा शोधून सामग्री जप्त केली. त्यानंतर जमिनीत पुरलेला आयईडी असलेला आणखी एक साठा आढळला. हा स्फोटक निष्क्रिय करण्यासाठी जवान प्रयत्न करत असतानाच अचानक स्फोट झाला आणि चार जण गंभीर जखमी झाले.

या स्फोटात डीआरजी निरीक्षक सुखराम वट्टी (वय ४०), जिल्हा रक्षक कृष्णा कोमरा (वय ३५) आणि बस्तर फायटर्सचे कॉन्स्टेबल संजय गडपाले (वय २९) यांचा घटनास्थळीच मृत्यू झाला. जखमी कॉन्स्टेबल परमानंद कोमरा (वय २९) यांना तातडीने विमानाने रायपूर येथे हलवण्यात आले, मात्र उपचारादरम्यान त्यांचाही मृत्यू झाल्याची माहिती आहे.

पोलिस महानिरीक्षक (बस्तर रेंज) सुंदरराज पट्टीलिंगम यांनी सांगितले की, आत्मसमर्पित नक्षलवादी आणि इतर स्त्रोतांकडून मिळालेल्या माहितीनंतर गेल्या काही महिन्यांत सुरक्षा दलांनी बस्तर भागात लावलेले शेकडो आयईडी शोधून निष्प्रभ केले आहेत. मात्र, या कारवाईदरम्यान झालेला स्फोट हा अपघाती सर्किट कनेक्शनमुळे झाला असावा, असा प्राथमिक अंदाज आहे.

इंधन दरवाढीचा उड्डाणांना फटका

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : वाढत्या इंधन दर आणि जागतिक तणावामुळे निर्माण झालेल्या हवाई क्षेत्रातील निर्बंधांचा परिणाम आता विमान वाहतूक क्षेत्रावर स्पष्टपणे दिसू लागला आहे. एअर इंडियाने जुलैपर्यंत आपल्या काही आंतरराष्ट्रीय उड्डाणांमध्ये कपात करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

कंपनीचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी कॅम्पबेल विल्सन यांनी कर्मचाऱ्यांना दिलेल्या संदेशात सांगितले की, एव्हिएशन टर्बाइन फ्युएलच्या वाढत्या किमतीमुळे आणि काही हवाई मार्गांवरील निर्बंधांमुळे उड्डाणांचा खर्च मोठ्या प्रमाणात वाढला आहे. विशेषतः पश्चिम आशियातील तणावामुळे काही महत्त्वाचे हवाई मार्ग बंद किंवा मर्यादित झाले आहेत. त्यामुळे विमानांना लांब मार्गाने प्रवास करावा लागत असून इंधन खर्च अधिक वाढत आहे. या परिस्थितीमुळे अनेक आंतरराष्ट्रीय मार्ग आर्थिकदृष्ट्या परवडत नसल्याने जून आणि जुलै महिन्यात उड्डाणांची संख्या कमी करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. एप्रिल आणि मे महिन्यापासूनच काही उड्डाणांमध्ये कपात सुरू करण्यात आली होती, मात्र परिस्थिती सुधारण्याची चिन्हे न दिसल्याने ही कपात पुढे वाढवण्यात आली आहे.

या निर्णयाचा परिणाम युरोप, उत्तर अमेरिका आणि मध्यपूर्वेकडे जाणाऱ्या काही मार्गांवर होण्याची शक्यता आहे. काही उड्डाणे रद्द होऊ शकतात किंवा वेळापत्रकात बदल होऊ शकतो. त्यामुळे प्रवाशांनी प्रवासापूर्वी आपल्या उड्डाणाची स्थिती तपासून घ्यावी, असे आवाहन कंपनीकडून करण्यात आले आहे.

विमान कंपन्यांच्या एकूण खर्चात इंधनाचा मोठा वाटा असतो. सध्या जागतिक बाजारात इंधन दर वाढलेले असताना आणि भू-राजकीय तणाव कायम असल्याने विमान कंपन्यांवर आर्थिक दबाव वाढत आहे.

होर्मूझ सामुद्रधुनीत तणाव; तेलदर उसळले

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : अमेरिका आणि इराण यांच्यातील संघर्षामुळे पर्शियन गल्फमधील होर्मूझ सामुद्रधुनीभोवती तणाव कायम असून त्याचे थेट परिणाम जागतिक अर्थव्यवस्थेवर दिसू लागले आहेत. जगातील सुमारे २० टक्के तेल वाहतूक या मार्गातून होत असल्याने या मार्गातील अडथळ्यामुळे तेलपुरवठा विस्कळीत झाला आहे.

अमेरिकेने इराणवर दबाव आणण्यासाठी नौदल नाकेबंदी केली आहे, तर इराणनेही प्रत्युत्तरादाखल या सामुद्रधुनीत अडथळे निर्माण केले आहेत. या संघर्षामुळे अनेक तेलवाहू जहाजांची ये-जा थांबली असून जागतिक बाजारात तेलटंचाईची परिस्थिती निर्माण झाली आहे.

या तणावाचा थेट परिणाम कच्च्या तेलाच्या दरांवर झाला आहे. ब्रेंट क्रूडचे दर १०० ते ११० डॉलर प्रति बॅरलच्या पुढे गेले असून काही वेळा ते ११९ डॉलरपर्यंत पोहोचले आहेत. विशेष म्हणजे, होर्मूझ मार्गातील वाहतूक मोठ्या प्रमाणावर घटली असून पूर्वी दररोज १३०-१४० जहाजे जाणाऱ्या मार्गावर आता अत्यल्प जहाजांची हालचाल होत आहे.

तेलदरवाढीमुळे महागाई वाढण्याची भीती निर्माण झाली आहे. इंधन, वाहतूक आणि उत्पादन खर्च वाढल्याने अनेक देशांच्या अर्थव्यवस्थेवर दबाव येत आहे. युरोपसह अनेक देशांनी याबाबत चिंता व्यक्त केली असून केंद्रीय बँकांवर व्याजदर वाढवण्याचा दबाव वाढू शकतो. अमेरिकेच्या नाकेबंदीमुळे इराणच्या तेल निर्यातीला मोठा फटका बसला आहे. या कारवाईमुळे इराणला अब्जावधी डॉलरचे नुकसान झाल्याचा अंदाज व्यक्त केला जात आहे.

दरम्यान, एप्रिलमध्ये जाहीर झालेला तात्पुरता युद्धविराम टिकून असला तरी परिस्थिती अजूनही अस्थिर आहे. इराणकडून पुन्हा संघर्ष भडकण्याची शक्यता व्यक्त करण्यात येत असून चर्चाही ठप्प झालेल्या आहेत. होर्मूझ सामुद्रधुनीतील अडथळ्यामुळे केवळ तेलच नव्हे, तर गॅस आणि इतर ऊर्जा स्रोतांच्या पुरवठ्यावरही परिणाम झाला आहे. अनेक जहाजांनी पर्यायी मार्ग स्वीकारल्याने वाहतूक खर्च वाढला असून पुरवठा साखळी विस्कळीत झाली आहे.

अमेरिका-इराण संघर्षामुळे होर्मूझ सामुद्रधुनीतील तणाव हा केवळ प्रादेशिक प्रश्न न राहता जागतिक अर्थव्यवस्थेसाठी मोठे संकट ठरत आहे. तेलदरवाढ, पुरवठा साखळीतील अडथळे आणि भू-राजकीय अस्थिरता यामुळे येत्या काळात परिस्थिती आणखी गंभीर होण्याची शक्यता वर्तवली जात आहे.

एक्झिट पोलमध्ये फेरफार करून दिशाभूल

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

गुवाहाटी : एक्झिट पोलच्या माध्यमातून मतदारांना गोंधळात टाकण्यासाठी भाजपकडून फेरफार केला जात असल्याचा गंभीर आरोप आसाम काँग्रेसचे अध्यक्ष गौरव गोगोई यांनी शनिवारी केला. विरोधी पक्ष आघाडीच्या बैठकीनंतर झालेल्या पत्रकार परिषदेत त्यांनी हा आरोप केला.

गोगोई म्हणाले की, भाजप जनतेची दिशाभूल करण्याचा प्रयत्न करत असली तरी तो यशस्वी होणार नाही. राज्यातील मतदार किंवा विरोधी पक्ष एक्झिट पोलच्या जाळ्यात अडकलेले नाहीत आणि ४ मे रोजी मतमोजणीच्या दिवशी खरी स्थिती स्पष्ट होईल, असा विश्वास त्यांनी व्यक्त केला. त्यांच्या मते, विरोधकांच्या बाजूने असलेले "मूक मत" आणि "अंडरकरंट" हे एक्झिट पोलमध्ये प्रतिबिंबित झालेले नाही. विशेषतः महिलांनी महागाई, प्रशासन आणि स्थानिक प्रश्नांच्या आधारे मतदान केल्याचा दावा त्यांनी केला. याशिवाय, भाजपकडून स्ट्राँगरूम व्यवस्थेत हस्तक्षेप करण्याचा प्रयत्न होत असल्याचाही आरोप त्यांनी केला. मात्र, विरोधी पक्षांचे उमेदवार आणि कार्यकर्ते सतर्क असून कोणतीही अनियमितता होऊ नये यासाठी अधिकाऱ्यांशी सतत संपर्क ठेवत असल्याचे त्यांनी सांगितले.

दरम्यान, कर्नाटकचे उपमुख्यमंत्री डी. के. शिवकुमार यांनीही एक्झिट पोल दिशाभूल करणारे असल्याचे म्हटले. पक्षाच्या अंतर्गत सर्वेक्षणानुसार विरोधी पक्ष आघाडीला स्पष्ट आघाडी मिळणार असून ४ मेनंतर सरकार स्थापन होईल, असा विश्वास त्यांनी व्यक्त केला. शिवकुमार यांनी भाजपवर मतमोजणी प्रक्रियेत अडथळे आणण्याचा प्रयत्न केल्याचा आरोप करत, विरोधी पक्ष या परिस्थितीला सामोरे जाण्यास पूर्णपणे तयार असल्याचे सांगितले.

सार्वजनिक जमिनीचा धार्मिक हेतूंसाठी वापर

अलाहाबाद उच्च न्यायालयाची मनाई

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लखनौ : अलाहाबाद उच्च न्यायालय यांनी धार्मिक स्वातंत्र्य आणि मालमत्ता वापर याबाबत महत्त्वपूर्ण निरीक्षण नोंदवत स्पष्ट केले आहे की, अधूनमधून आणि कोणताही व्यत्यय न आणणाऱ्या धार्मिक प्रार्थना खासगी मालमत्तेवर करता येऊ शकतात. मात्र, अशा जागेचा नियमित, संघटित किंवा मोठ्या प्रमाणावर सामूहिक धार्मिक कार्यक्रमांसाठी वापर होत असल्यास तो सरकारी नियमांच्या अधीन येऊ शकतो.

न्यायमूर्ती सरल श्रीवास्तव आणि न्यायमूर्ती गरिमा प्रसाद यांच्या खंडपीठाने म्हटले की, खासगी जागेवरील क्रियाकलापांचे स्वरूप जर सातत्यपूर्ण आणि मोठ्या प्रमाणावर बदलत असेल, तर तो जागेच्या वापरातील बदल मानला जाऊ शकतो. अशा परिस्थितीत स्थानिक नियोजन नियम आणि कायदे लागू होऊ शकतात.

संभल जिल्ह्यातील गुन्नौर तहसीलमधील इकौना येथील असीन यांनी दाखल केलेली याचिका फेटाळताना न्यायालयाने हा निर्णय दिला. संबंधित याचिकेत नमाज पठणासाठी जमिनीचा वापर करण्यास परवानगी देण्याची मागणी करण्यात आली होती.

खंडपीठाने स्पष्ट केले की सार्वजनिक जमिनीचा वापर कोणत्याही एका धर्मासाठी किंवा गटासाठी एकतर्फी करता येत नाही. अशा जमिनीवर सर्व नागरिकांचा समान हक्क असतो आणि त्याचा अनन्य वापर कायदेशीरदृष्ट्या ग्राह्य धरला जाऊ शकत नाही. राज्यावर सर्वांना समान प्रवेश देण्याची जबाबदारी असल्याचेही न्यायालयाने नमूद केले.

याचिकाकर्त्याने संबंधित जमीन खासगी असल्याचा दावा करत भारतीय संविधान कलम २५ आणि कलम २६ अंतर्गत धार्मिक स्वातंत्र्याचा अधिकार सांगितला होता. मात्र, राज्य सरकारने ही जमीन सार्वजनिक वापरासाठी नोंद असल्याचे स्पष्ट केले.

न्यायालयाने आपल्या निर्णयात नमूद केले की, धार्मिक स्वातंत्र्य हा मूलभूत अधिकार असला तरी तो सार्वजनिक सुव्यवस्था, नैतिकता आणि आरोग्याच्या अधीन आहे. खाजगी जागेवरील प्रार्थना, कौटुंबिक उपासना किंवा मर्यादित धार्मिक कृती या संरक्षित असल्या तरी, त्या मोठ्या सार्वजनिक धार्मिक कार्यक्रमांमध्ये रूपांतरित होऊ नयेत. तसेच, प्रशासनाला प्रत्यक्ष गोंधळ निर्माण होण्याची वाट पाहण्याची गरज नसून, संभाव्य सार्वजनिक सुव्यवस्थेचा प्रश्न निर्माण होऊ शकतो असे वाटल्यास आगाऊ हस्तक्षेप करण्याचा अधिकार असल्याचेही न्यायालयाने स्पष्ट केले.

उष्णतेच्या लाटेमुळे नागरिकांनी घाबरू नये

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : देशभरात उष्णतेची तीव्र लाट जाणवत असताना केंद्र सरकारने नागरिकांना घाबरू नये, असे आवाहन केले आहे. केंद्रीय मंत्री जितेंद्र सिंह यांनी शनिवारी स्पष्ट केले की, अंदाजित तापमान जरी जास्त असले तरी योग्य खबरदारी घेतल्यास परिस्थिती नियंत्रणात ठेवता येऊ शकते.

पत्रकार परिषदेत बोलताना त्यांनी सांगितले की, भारतीय हवामान विभागाच्या सूचनांचे पालन करणे अत्यावश्यक आहे. उष्णतेच्या लाटेचा सामना करण्यासाठी पाणीपुरवठा, वीज व्यवस्था आणि शीतकरण सुविधा यांची योग्य आखणी करण्यात आली असून राज्य आणि जिल्हा प्रशासन समन्वयाने काम करत आहे.

दरम्यान, देशातील तापमान झपाट्याने वाढत असून अनेक भागांत ते ४० अंश सेल्सिअसच्या पुढे गेले आहे, तर काही ठिकाणी ४५ अंशांच्या जवळ पोहोचले आहे. उपलब्ध आकडेवारीनुसार, जगातील सर्वाधिक उष्ण शहरांपैकी बहुतांश शहरे सध्या भारतात असल्याचे दिसून येत आहे, ज्यामुळे परिस्थितीची गंभीरता अधोरेखित होते.

मे २०२६ साठीच्या अंदाजात बहुतेक भागांत उष्ण दिवस आणि उबदार रात्री राहण्याचा इशारा दिला आहे. काही भागांमध्ये सरासरीपेक्षा अधिक उष्णतेच्या लाटेची शक्यता व्यक्त करण्यात आली आहे. याशिवाय एल निनो परिस्थिती तीव्र होण्याची शक्यता असल्याने मान्सूनवरही परिणाम होऊ शकतो, अशी चिंता व्यक्त केली जात आहे. केंद्रीय आरोग्य सचिव पुण्य सलिला श्रीवास्तव यांनी राज्यांना पत्र लिहून उष्णतेमुळे होणाऱ्या आरोग्यधोक्यांवर नियंत्रणासाठी आगाऊ नियोजन करण्याचे निर्देश दिले आहेत. विशेषतः लहान मुले, ज्येष्ठ नागरिक आणि मैदानी कामगार यांसारख्या संवेदनशील घटकांकडे लक्ष दिले जात आहे.

मंत्री सिंह यांनी सांगितले की, उत्तर आणि वायव्य भारतात रब्बी पिकांच्या कापणीसाठी सध्याची परिस्थिती अनुकूल आहे. शेतकऱ्यांना सकाळ-संध्याकाळच्या वेळेत शेतीकाम करण्याचा, कमी पण वारंवार पाणी देण्याचा तसेच पशुधनासाठी संरक्षणात्मक उपाययोजना करण्याचा सल्ला देण्यात आला आहे.

सायंकाळपर्यंत ८७ टक्के मतदान

कोलकाता : पश्चिम बंगालच्या दक्षिण २४ परगणा जिल्ह्यातील दोन विधानसभा मतदारसंघातील १५ मतदान केंद्रांवर पुनर्मतदान शनिवारी सायंकाळी सहा वाजता पूर्ण झाले. सायंकाळी ५ वाजेपर्यंत ८६.९० टक्के मतदान झाले असून एका बूथवरील आकडेवारीची प्रतीक्षा आहे. ७ वाजता मतदान सुरू झाले आणि सायंकाळी ६ वाजेपर्यंत सुरू राहिले. चार मतदान केंद्रांवर मतदान प्रमाणात शांततेत पार पडले. गैरव्यवहारांच्या वृत्तानंतर निवडणूक आयोगाने फेरमतदान घेतले.

प्रसून जोशी प्रसार भारतीच्या अध्यक्षपदी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : भारत सरकारच्या माहिती आणि प्रसारण मंत्रालयाने प्रसार भारतीच्या अध्यक्षपदी प्रख्यात गीतकार, लेखक आणि संवाद तज्ज्ञ प्रसून जोशी यांची नियुक्ती केली आहे. साहित्य, जाहिरात, चित्रपट आणि सार्वजनिक संवाद या क्षेत्रांतील त्यांच्या व्यापक योगदानाची दखल घेत ही जबाबदारी त्यांच्यावर सोपवण्यात आली आहे.

प्रसून जोशी हे प्रभावी लेखन, सखोल सांस्कृतिक जाण आणि समाजाभिमुख दृष्टिकोनासाठी ओळखले जातात. त्यांच्या कामाचा आवाका अत्यंत व्यापक असून, त्यात लोकप्रिय चित्रपट गीतांपासून प्रभावी जाहिरात मोहिमा आणि सामाजिक भान जपणाऱ्या कथाकथनाचा समावेश आहे. त्यांच्या सर्जनशीलतेने विविध स्तरांवरील प्रेक्षकांशी नाते जोडले आहे आणि आधुनिक भारतीय माध्यमांचे कथानक घडवण्यात त्यांनी महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावली आहे.

केंद्रीय माहिती आणि प्रसारणमंत्री अश्विनी वैष्णव यांनी म्हटले की, "प्रसून जोशी हे एक दुर्मिळ आणि असाधारण सर्जनशील व्यक्तिमत्त्व आहे. जाहिरात, साहित्य, कला आणि चित्रपट क्षेत्रात जागतिक स्तरावर त्यांचा गौरव झाला असला, तरी त्यांचे योगदान भारतकेंद्री आहे. त्यांच्या नेतृत्वाखाली प्रसार भारतीला नवी ऊर्जा, स्पष्ट दिशा आणि सर्जनशीलता लाभेल." प्रसून जोशी यांनी ऑगस्ट २०१७ पासून केंद्रीय चित्रपट प्रमाणन मंडळाचे अध्यक्ष म्हणून जबाबदारी सांभाळली होती.

टेक कंपन्यांसोबत वाढते सहकार्य

एआय अर्थव्यवस्थेत युनियनची बदलती भूमिका

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

हॅरिसबर्ग (अमेरिका) : कृत्रिम बुद्धिमत्ता (एआय) क्षेत्राच्या झपाट्याने वाढणाऱ्या अर्थव्यवस्थेत अमेरिकेतील ट्रेड युनियनची भूमिका मोठ्या प्रमाणात बदलत असल्याचे चित्र समोर येत आहे. एकेकाळी केवळ कामगारांच्या हक्कांसाठी लढणाऱ्या या संघटना आता जगातील आघाडीच्या तंत्रज्ञान कंपन्यांसोबत काम करत एआय पायाभूत सुविधा उभारण्यात महत्त्वाची भूमिका बजावत आहेत. मोठ्या प्रमाणावर उभारल्या जात असलेल्या डेटा सेंटर प्रकल्पांमध्ये युनियन कामगारांची मागणी वाढली असून, या क्षेत्रासाठी नवीन शिकाऊ उमेदवारांची भरती करण्यासाठी संघटना प्रयत्न करत आहेत. एआय तंत्रज्ञानातील आघाडी मिळवण्यासाठी अमेरिका आणि चीन यांच्यातील स्पर्धेच्या पार्श्वभूमीवर टेक कंपन्या, सरकार आणि युनियन यांच्यात सहकार्य वाढताना दिसत आहे.

या प्रकल्पांमुळे मोठ्या प्रमाणावर रोजगारनिर्मिती होत असल्याने युनियनसाठी डेटा सेंटर क्षेत्र वरदान ठरत आहे. अनेक राज्यांमध्ये प्रशिक्षण केंद्रांचा विस्तार करण्यात येत असून शिकाऊ उमेदवारांची संख्या विक्रमी पातळीवर पोहोचली आहे. काही भागांत बांधकाम क्षेत्रातील कामाच्या तासांपैकी ४० ते ५० टक्के काम डेटा सेंटरशी संबंधित असल्याचेही समोर आले आहे. एआय पायाभूत सुविधांसाठी प्रचंड ऊर्जा लागते. त्यामुळे वीज प्रकल्प, पाइपलाइन आणि इतर ऊर्जा संबंधित प्रकल्पांनाही चालना मिळत आहे. यामुळे ऊर्जा क्षेत्रातील युनियनलाही नवसंजीवनी मिळाली आहे.

दरम्यान, टेक कंपन्याही या वाढत्या मागणीला प्रतिसाद देत प्रशिक्षण कार्यक्रमांवर मोठ्या प्रमाणात गुंतवणूक करत आहेत. कुशल कामगारांची गरज पूर्ण करण्यासाठी युनियनसोबत भागीदारी वाढवली जात आहे. तथापि, या वाढत्या सहकार्यावर टीकाही होत आहे. काहींच्या मते, युनियन आता जगातील सर्वात श्रीमंत आणि प्रभावशाली कंपन्यांच्या जवळ जात आहेत. मात्र, युनियन नेत्यांनी हा आरोप फेटाळत सांगितले की, देशाच्या विकासासाठी आवश्यक असलेल्या प्रकल्पांमध्ये काम करणे ही काळाची गरज आहे.

डेटा सेंटर प्रकल्पांमुळे पाणी आणि वीज वापर वाढ, आवाज प्रदूषण यांसारख्या स्थानिक समस्या निर्माण होत असल्याच्या तक्रारीही आहेत. अशा वेळी युनियन स्थानिक समुदाय आणि कंपन्यांमध्ये मध्यस्थी करत सुधारणा सुचवत असल्याचेही दिसून येत आहे. एआयच्या वाढत्या युगात अमेरिकेतील ट्रेड युनियनची भूमिका पारंपरिक चौकटीबाहेर जाऊन नव्या आर्थिक आणि तांत्रिक वास्तवाशी जुळवून घेत असल्याचे स्पष्ट होत आहे.